



**ЗВІТ**  
**про діяльність**  
**Державної судової**  
**адміністрації України**  
**за 2022 рік**

**2023 рік**

## ЗМІСТ

	Вступ	2
1	Стан фінансового забезпечення діяльності органів та установ у системі правосуддя	3
2	Внутрішній аудит за фінансово-господарською діяльністю розпорядників бюджетних коштів	10
3	Інформаційно-технічне забезпечення судів	12
4	Забезпечення судів приміщеннями, управління об'єктами державної власності, службове житло	15
5	Забезпечення безпеки суддів та охорони приміщень	27
6	Організація роботи з питань охорони державної таємниці	28
7	Робота з питань управління персоналом	28
8	Організація мобілізаційної роботи	31
9	Реалізація заходів у сфері цивільного захисту	31
10	Огляд даних судової статистики та стану обліково-статистичної роботи	33
11	Договірна та претензійно-позовна робота	37
12	Нормотворча робота	38
13	Стан виконання рішень судів, стягувачем за якими є ДСА України	38
14	Робота, пов'язана з питаннями запобігання та виявлення корупції, опрацюванням документів, передбачених Законами України "Про очищення влади", "Про запобігання корупції"	39
15	Заходи із запобігання та виявлення корупції	39
16	Міжнародне співробітництво	42
17	Забезпечення рівного доступу осіб з інвалідністю та інших маломобільних груп населення до судових сервісів	51
18	Організаційне забезпечення діяльності органів суддівського самоврядування	52
19	Зв'язки з громадськістю та ЗМІ	53
20	Робота із зверненнями громадян та запитам на публічну інформацію	54
21	Інформація про документообіг у ДСА України	55
22	Інтегрування питань гендерної рівності в діяльність ДСА України	56
23	Організаційне забезпечення діяльності Етичної ради	57
	Висновки та перспективи	58

## Вступ

2022 рік особливий. Особливий для всіх нас. Умови воєнного стану, у яких вже понад рік живуть українці, значною мірою впливають на всі правовідносини та інституції в нашій країні, і ДСА України не є виключенням. Так сталось, що саме у 2022 році виповнилось 20 років від дня створення ДСА України.

Повномасштабне вторгнення росії на територію України стало найбільш масштабним викликом в цілому для судової системи та зокрема ДСА України, що потребувало негайних дій та прийняття невідкладних рішень, оскільки навіть у таких умовах робота судів не може бути припинена. Суд в умовах війни – це безперервне здійснення правосуддя відповідно до визначених законом процедур судочинства.

Необхідно було терміново вирішувати питання з організаційного забезпечення роботи судів, зокрема щодо евакуації, припинення-відновлення роботи суду, збереження життя людей, розв'язання безпекових питань.

Так, з 24.02.2022 ДСА України почала працювати в режимі 24/7, здійснюючи організаційне та фінансове забезпечення всіх апеляційних та місцевих судів України та беручи безпосередню участь у вирішенні завдань, пов'язаних із запровадженням і здійсненням заходів правового режиму воєнного стану.

Пріоритетами у 2022 році також залишались: належне фінансове забезпечення судів та органів у системі правосуддя, щодо яких ДСА України є головним розпорядником коштів Державного бюджету України, побудова підсистем Єдиної судової інформаційно-телекомунікаційної системи, а також виклики 2021 року, які перейшли до звітнього року та залишаються актуальними й на сьогодні.

Так, на початку 2022 року, згідно із Законом України "Про Державний бюджет України на 2022 рік" рівень фінансового забезпечення діяльності судів та органів у системі правосуддя становив 71% від потреби. Однак, в результаті проведених у березні та квітні секвестрів держбюджету бюджетні призначення для судової влади на 11% зменшено. Як наслідок, судова система України у 2022 році знову мала соціально направлений бюджет: на забезпечення здійснення судочинства й оплату комунальних послуг та енергоносіїв спрямовано лише 10 % фінансового ресурсу, решта 90 % - на оплату праці, тоді як видатки розвитку були відсутні взагалі. При цьому необхідно було враховувати карантинні обмеження під час забезпечення доступу громадян до правосуддя, адже пандемія, спричинена коронавірусом SARS-CoV-2, продовжилась і у 2022 році.

На початок 2022 року в системі правосуддя функціонували 674 апеляційних та місцевих суди. На тимчасово непідконтрольних українській владі територіях або на територіях, де ведуться активні бойові дії, тимчасово не працюють 85 судів (із 2014 року), із них 54 суди не працюють після 24.02.2022. Станом на 1 січня 2023 року тимчасово змінено територіальну підсудність 85 місцевих та апеляційних судів (із них 50 судів відновили територіальну підсудність, однак не всі з них повернулись у свої приміщення).

Даний Звіт складено з метою узагальнення роботи ДСА України у 2022 році.

Оскільки до повноважень ДСА України належить здійснення організаційного та фінансового забезпечення діяльності органів судової влади у межах

повноважень, установлених законом, то звіт містить всі основні напрями діяльності у звітному періоді.

### 1. Стан фінансового забезпечення діяльності органів та установ у системі правосуддя

Загальна потреба ДСА України, як головного розпорядника бюджетних коштів, у бюджетних призначеннях для досягнення результативних показників роботи судової системи у 2022 році мала скласти 26 млрд 691,6 млн гривень.

Законом України "Про Державний бюджет України на 2022 рік" для місцевих та апеляційних судів, а також органів і установ у системі правосуддя затверджено 19 млрд 35 млн грн, що забезпечувало 71% від потреби у фінансових ресурсах ДСА України, як головного розпорядника бюджетних коштів.

Однак, у зв'язку з розпочатою в лютому 2022 року повномасштабною збройною агресією проти України, у березні та квітні проведені секвестри державного бюджету, внаслідок чого зменшені бюджетні призначення для судової влади, а саме:

- оплата праці – на 1 млрд 418,5 млн грн;
- нарахування на заробітну плату – на 65,3 млн грн;
- поточні видатки – на 74,5 млн грн;
- комунальні послуги та енергоносії – на 15,8 млн грн;
- видатки розвитку – на 541,6 млн гривень.

Також скорочені на 2,2 млн грн асигнування, призначені для виконання судових рішень на користь суддів.

Тобто фінансові ресурси зменшилися на 11 %, й Законом України "Про Державний бюджет України на 2022 рік" (зі змінами) Державній судовій адміністрації України, як головному розпоряднику бюджетних коштів, передбачені бюджетні призначення в сумі 16,9 млрд грн, що на 385,7 млн грн, або на 2,2 % менше, ніж відповідні показники 2021 року, з урахуванням понадпланових призначень від сплати судового збору.

Таблиця 1

Основні напрями використання коштів	Бюджетні призначення 2021 року, станом на 31.12.21, млн грн	Питома вага, %	Бюджетні призначення 2022 року, станом на 31.12.22, млн грн	Питома вага, %	Збільшення/зменшення бюджетних призначень 2022 року у порівнянні з 2021 роком	
					млн грн	%
Оплата праці та нарахування на заробітну плату	15 811,7	91%	15 270,5	90%	-541,2	-3,4%
Оплата комунальних послуг та енергоносіїв	334,3	2%	446,2	3%	111,9	33,5%
Інші поточні видатки	1 104,3	6%	1 200,8	7%	96,5	8,7%

Видатки розвитку	52,9	0%	0,1	0%	-52,9	-99,9%
<b>Всього</b>	<b>17 303,2</b>	<b>100%</b>	<b>16 917,5</b>	<b>100%</b>	<b>-385,7</b>	<b>-2,2%</b>

На кінець 2022 року загальна сума бюджетних призначень ДСА України для забезпечення діяльності органів у системі правосуддя склала 16 млрд 917,5 млн грн, з них за загальним фондом державного бюджету – 14 млрд 167,5 млн грн, за спеціальним фондом державного бюджету – 2 млрд 750 млн гривень.

Аналізуючи бюджетні призначення, передбачені у 2022 році ДСА України, як головному розпоряднику бюджетних коштів, бачимо, що 90 % всього фінансового ресурсу спрямовано на оплату праці та нарахування на заробітну плату. Зазначене майже тотожно значенню відповідному показнику 2021 року, який склав 91%.



Протягом 2022 р. судова система мала соціально спрямований бюджет, а видатки розвитку були відсутні взагалі, на забезпечення здійснення судочинства й оплату комунальних послуг та енергоносіїв спрямовано лише 10 % фінансового ресурсу.

У порівнянні з 2021 роком фінансове забезпечення соціальних видатків, основною складовою яких є заробітна плата з нарахуванням, зменшилося на 541,2 млн грн або 3,4 %. Це пояснюється зменшенням чисельності працівників.

Так протягом 2022 року фактична кількість суддів зменшилась на 58 осіб, а фактична чисельність працівників на 464 особи.

Всього видатки на оплату праці за КПКВК 0501020 "Забезпечення здійснення правосуддя місцевими, апеляційними судами та функціонування органів і установ системи правосуддя" станом на 31.12.2022 склали 12 млрд 766 млн грн, з них:

- для виплати суддівської винагороди та оплати праці працівників апаратів місцевих та апеляційних судів передбачено 11 млрд 277,1 млн грн або 88,3 %;
- для виплати заробітної плати співробітникам Служби судової охорони – 1 млрд 167,5 млн грн або 9,2 %;
- для виплати заробітної плати працівникам Вищої кваліфікаційної комісії України, Національної школи суддів України, ДСА України та територіальним управлінням ДСА України – 321,4 млн грн, або 2,5%.

Потрібно зазначити, що 76 % нарахувань на оплату праці були заплановані за спеціальним фондом державного бюджету і, відповідно, всі надходження від сплати судового збору використовувались для забезпечення виплати суддівської винагороди та заробітної плати працівникам апаратів судів. При цьому, Державною казначейською службою України, навіть при надходженні коштів до спеціального фонду держбюджету, асигнування відкривалися зі значною затримкою.

Видатки на оплату комунальних послуг та енергоносіїв у 2022 році, порівняно з 2021 роком, збільшилися на 111,9 млн грн або 33,5 %. Але слід зазначити, що при складанні бюджетного запиту на 2022 рік ДСА України на основі наданої судами та установами інформації визначена потреба у видатках на оплату комунальних послуг та енергоносіїв у сумі 336,1 млн гривень.

Відповідно до Закону України "Про Державний бюджет України на 2022 рік" для апеляційних та місцевих судів, а також установ судової системи були передбачені бюджетні призначення на оплату комунальних послуг та енергоносіїв у сумі 328,3 млн грн, що складає 97,7 відсотка. Тобто, майже вся визначена ДСА України потреба була задоволена. Однак, бюджетний запит був поданий до Міністерства фінансів України в серпні 2021 року, а, отже, при його формуванні враховувались чинні на період формування ціни та тарифи на комунальні послуги та енергоносії, проте впродовж другого півріччя 2021 року вони значно підвищилися. За інформацією, наданою судами та установами, станом на 01.02.2022 додаткова потреба за даним напрямом видатків склала 197,1 млн гривень. Питання дефіциту коштів за вказаним напрямом було вирішено за рахунок бюджетних призначень шляхом перерозподілу інших поточних видатків.

Обсяг інших поточних видатків на здійснення судочинства у 2022 році збільшився на 104,3 млн грн або на 9,5 % в порівнянні з 2021 роком. Утім, зважаючи на постійне недофінансування системи правосуддя протягом останніх років, цей напрям є дефіцитним. Навіть передбачені планом поточні видатки за загальним фондом державного бюджету на початок грудня були профінансовані лише на 24 %, як наслідок суди не мали можливості впродовж року закупати найнеобхідніше: папір, поштові марки, канцелярські товари, сплачувати за поштові послуги тощо.

Лише 30 грудня, тобто в останній робочий день 2022 року, судам були профінансовані кошти на поточні видатки в повному обсязі відповідно до плану асигнувань. Попри це, Державною казначейською службою України не проведено судам, органам та установам у системі головного розпорядника ДСА України

платежів на загальну суму 48,2 млн грн, у тому числі за загальним фондом державного бюджету в сумі 28,8 млн грн, за спеціальним фондом державного бюджету – 19,4 млн гривень. Це в свою чергу ускладнило ситуацію фінансового забезпечення у 2023 році.

Питання щодо проведення ремонтів та реконструкцій приміщень, в яких розташовані суди, у тому числі приміщень, що перебувають в аварійному стані, пошкоджені внаслідок бойових дій або повністю зруйновані у 2022 році як ніколи актуальне через відсутність бюджетних призначень. Зважаючи на проведені секвестри держбюджету у 2022 році видатки розвитку склали лише 50,5 тис. грн (які були використані в січні), при потребі в сумі 2 млрд 322,6 млн гривень.

### ***Суддівська винагорода***

Фонд суддівських винагород у 2022 році становив 7 млрд 411,5 млн грн, що на 6 % менше (445,7 млн грн), ніж у 2021 році (7 млрд 857,2 млн грн). Середній розмір суддівської винагороди у 2022 році становить 152,5 тис. гривень.

Виплата суддівської винагороди у 2022 році забезпечена в повному обсязі відповідно до порядку й розмірів, визначених Законами України "Про судоустрій і статус суддів" та "Про Державний бюджет України на 2022 рік"

### ***Оплата праці працівників апаратів судів***

Середній розмір заробітної плати працівників апаратів судів

Таблиця 2

	2021 рік, грн	2022 рік, грн	Приріст/ зменшення, грн
Місцеві загальні суди	12 180	12 334	154
Місцеві господарські суди	14 740	15 167	427
Місцеві адміністративні суди	15 953	15 707	-246
Апеляційні загальні суди	16 289	15 618	-671
Апеляційні господарські суди	15 888	15 205	-683
Апеляційні адміністративні суди	15 879	15 345	-534
<b>Середній розмір заробітної плати працівників апаратів судів</b>	<b>13 440</b>	<b>13 394</b>	<b>-46</b>

Середня заробітна плата працівників апаратів судів у 2022 році залишилась на рівні минулого 2021 року.

Відповідно до запиту ДСА України суди надали розрахункові показники фонду оплати праці за КЕКВ 2111 "Заробітна плата" на 2022 рік у розрізі підкатегорій посад державних службовців, патронатних служб, працівників державних органів, які виконують функції з обслуговування, та робітників, на основі яких ДСА України надала Міністерству фінансів України проекти зведених кошторисів на 2022 рік.

Міністерством фінансів України було надано розпис державного бюджету на 2022 рік за КПКВК 0501020 "Забезпечення здійснення правосуддя місцевими, апеляційними судами та функціонування органів і установ системи правосуддя", відповідно до якого Державною судовою адміністрацією України зроблено

рівномірний розподіл видатків на оплату праці суддів та працівників апаратів місцевих і апеляційних судів між судами для забезпечення виплати основних складових заробітної плати працівникам апаратів усіх місцевих та апеляційних судів з урахуванням стимулюючих виплат у розмірі 20 % загального фонду посадових окладів за рік.

У грудні 2022 року ДСА України з метою врегулювання питання оплати праці працівників апаратів судів надіслано лист до Міністерства фінансів України з пропозиціями щодо збільшення бюджетних асигнувань за КЕКВ 2111 "Заробітна плата" за рахунок бюджетних асигнувань КЕКВ 2113 "Суддівська винагорода", економія за цим кодом виникла за рахунок використання суддями права на відпустки без збереження заробітної плати, відшкодування Фондом соціального страхування України виплат за листками непрацездатності та резервного фонду суддівських винагород для новопризначених суддів та суддів, які звільняються.

Міністерство фінансів України погодило даний перерозподіл бюджетних асигнувань, який було спрямовано саме для оплати праці працівників апаратів місцевих та апеляційних судів.

За підсумками 2022 року, завдяки згаданому перерозподілу бюджетних асигнувань, виходячи з фактичної чисельності працівників апаратів судів, ДСА України забезпечено середньорічні стимулюючі виплати працівникам апаратів усіх місцевих та апеляційних судів на рівні:

- місцеві загальні суди – 33% посадового окладу;
- місцеві спеціалізовані суди – 42% посадового окладу;
- апеляційні суди – 45% посадового окладу.

### ***Інформація щодо надходжень від сплати судового збору***

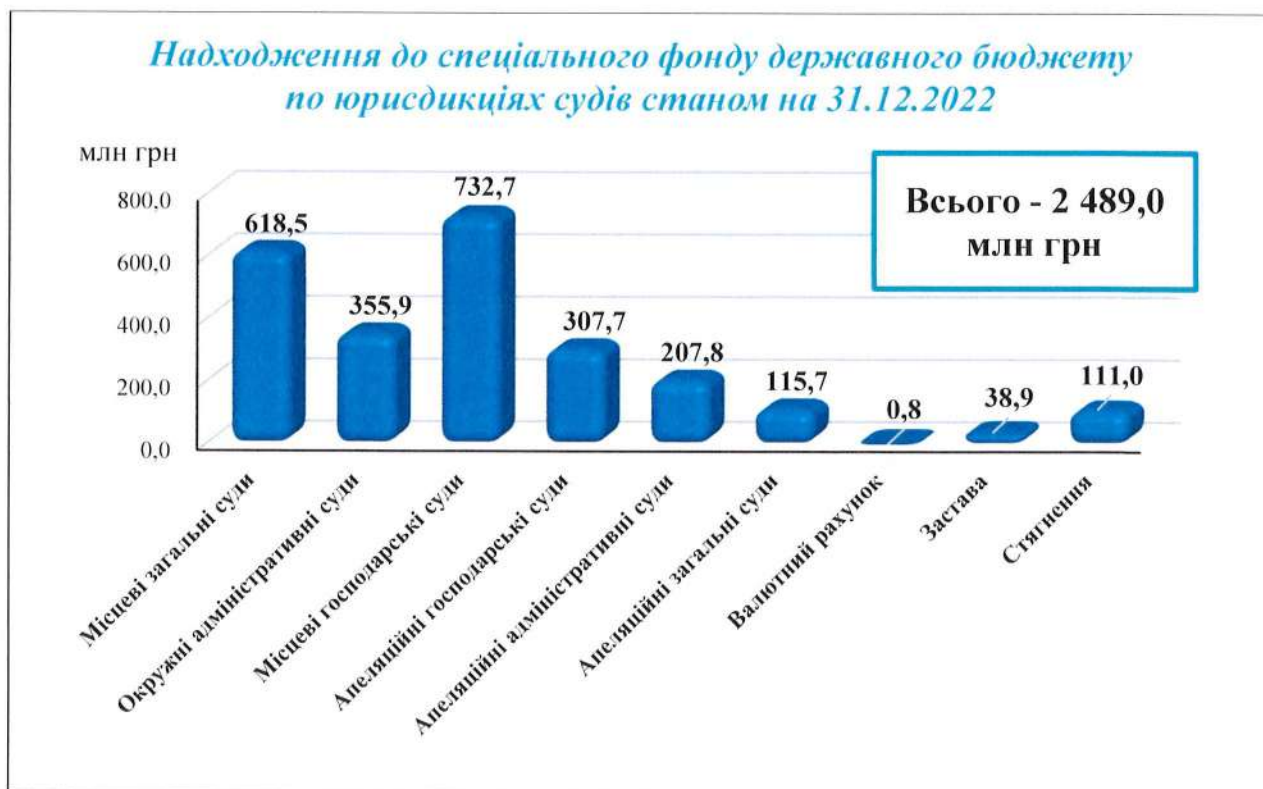
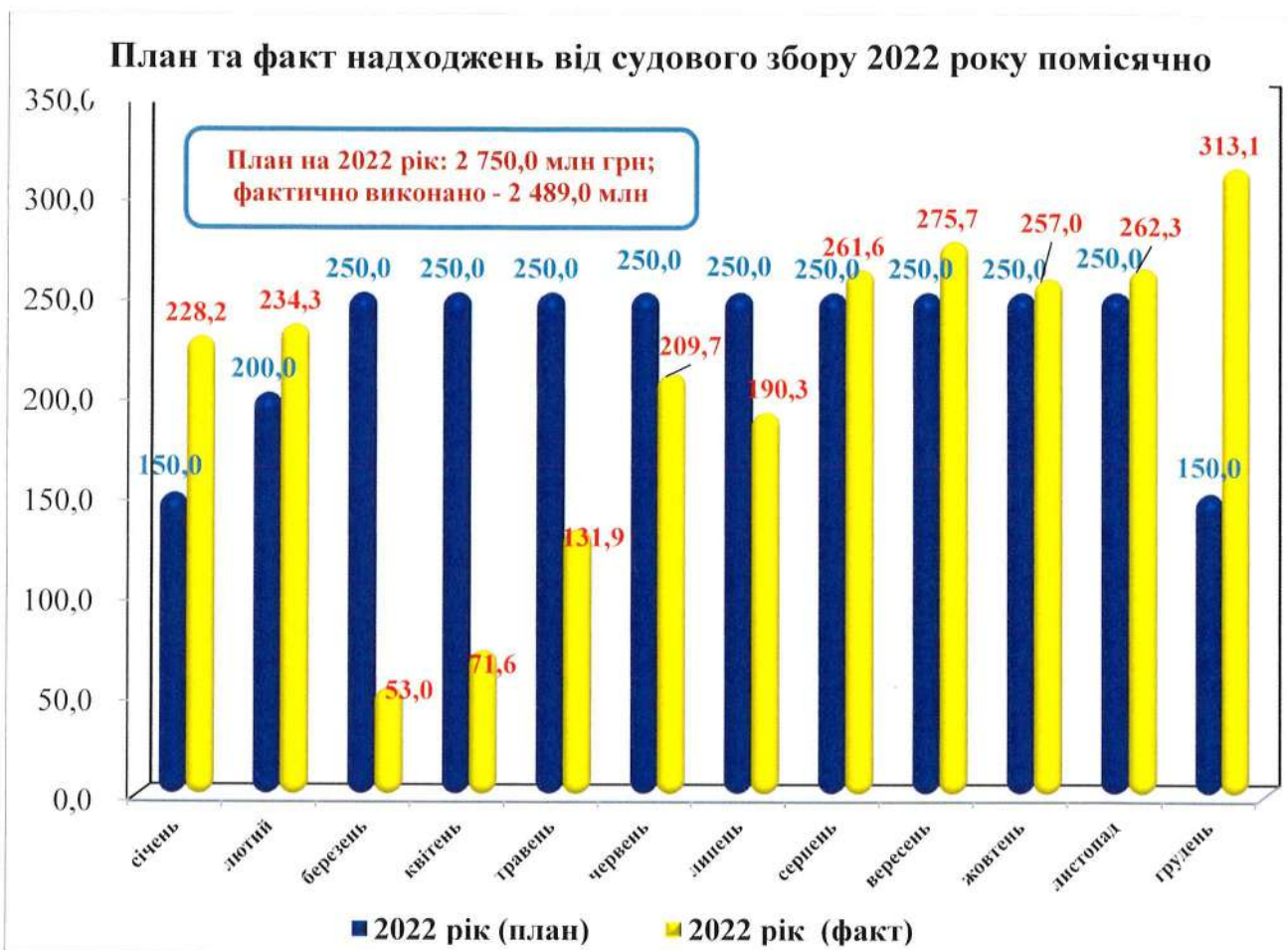
Судовий збір є джерелом наповнення державного бюджету, що спрямовується на забезпечення здійснення судочинства та функціонування органів судової влади.

Умови воєнного стану, що ускладнили роботу судів у 2022 році, безпосередньо вплинули на надходження від сплати судового збору до спеціального фонду державного бюджету, які значно зменшились.

У 2022 році фактичні надходження від сплати судового збору, звернення застави в дохід держави та від стягнення судового збору (стягувачем за яким є ДСА України) становлять 2 млрд 489,0 млн грн, при запланованих доходах у сумі 2 млрд 750 млн грн, тобто ДСА України, як головний розпорядник коштів недоотримала 261 млн гривень. План надходження доходів від сплати судового збору у 2022 році виконано на 90,5 %.

Внаслідок обмеження фінансового ресурсу впродовж березня – серпня судам були відкриті бюджетні асигнування за спеціальним фондом держбюджету лише на нарахування на оплату праці, виплати присяжним у місцевих судах, оплату послуг з інформатизації та оплату електроенергії та, тільки починаючи з вересня, стало можливо відкривати асигнування судам на поточні витрати, зокрема, на оплату інших комунальних послуг та енергоносіїв.





У 2021 році надходження до спеціального фонду державного бюджету від сплати судового збору склали 3 млрд 441,4 млн грн, тобто у 2022 році маємо падіння зазначеного показника на 952,4 млн грн, або на 27,7%.

При цьому слід зазначити, що частка бюджетних призначень спеціального фонду складає лише 16,2 % від загальної суми бюджетних призначень ДСА України.

У 2022 році кошти спеціального фонду державного бюджету від сплати судового збору в сумі 2 млрд 415,3 млн грн спрямовані:

- 1 млрд 749,9 млн грн або 72,5 % – на нарахування на оплату праці;
- 158,5 млн грн або 6,6 % – на оплату комунальних послуг та енергоносіїв;
- 224,1 млн грн або 9,3 % – на придбання предметів, матеріалів, обладнання та інвентаря;
- 238,9 млн грн або 9,9 % – на оплату послуг (крім комунальних);
- 25,1 млн грн або 1 % – на відрядження;
- 18,8 млн грн або 0,7 % – на інші поточні витрати.

### **Підготовка бюджетного запиту на 2023 рік.**

ДСА України у встановлений термін підготовлено пропозиції до Бюджетної декларації на 2023-2025 р. та відповідним листом надіслано до Міністерства фінансів України.

Доведеними Міністерством фінансів України граничними показниками загального фонду державного бюджету на 2023 р. ДСА України визначено 12 595,8 млн грн видатків, з них: 11 334,5 млн грн - на оплату праці, 128,0 млн грн - на оплату комунальних послуг та енергоносіїв.

У зв'язку з військовою агресією та запровадженням на території України воєнного стану прогнозні надходження спеціального фонду державного бюджету на 2023 рік були визначені у сумі 1 млрд 750 млн гривень.

З метою складання проєкту Державного бюджету України на 2023 рік відповідно до Бюджетної декларації та доведених інструкцій з підготовки бюджетних запитів, ДСА України був розподілений граничний обсяг видатків державного бюджету на 2023 та складений бюджетний запит на 2023-2025 роки.. Загальна сума потреби ДСА України у фінансових ресурсах на 2023 рік склала 33 млрд 710,1 млн гривень.

Після опрацювання пропозицій, поданих у бюджетному запиті, Міністерством фінансів України додатково призначено видатки на оплату праці та нарахування на неї у сумі 1 млрд 916,8 млн грн, з них: 778,7 млн грн – на оплату праці, 1 млрд 138,1 млн грн - на нарахування на оплату праці (з них 1 млрд грн – за рахунок збільшення прогнозних надходжень спеціального фонду державного бюджету).

Уточнений бюджетний запит ДСА України надісланий до Міністерства фінансів України.

У проєкті Закону України "Про Державний бюджет України на 2023 рік" на перше читання ДСА України передбачено видатки в сумі: 16 млрд 262,6 млн грн, з них 13 млрд 512,6 млн грн за загальним фондом й 2 млрд 750 млн грн за спеціальним фондом державного бюджету.

У рамках опрацювання проєкту Державного бюджету України на 2023 рік робочою групою з питань забезпечення належного фінансування судової влади в Україні, що була створена рішенням Комітету з питань правової політики

Верховної Ради України від 05.02.2021 № 04-26/01-2021/33916, досягнуто збільшення граничного обсягу видатки на оплату праці та нарахування на неї у сумі 1 млрд 062,0 млн грн, з них: 870,5 млн грн – на оплату праці, 191,5 млн грн - на нарахування на оплату праці для ДСА України, як головного розпорядника бюджетних коштів.

Законом України "Про Державний бюджет України на 2023 рік" ДСА України, як головному розпоряднику бюджетних коштів, затверджено 17 млрд 324,5 млн грн, що забезпечує 51,4 % від потреби у фінансових ресурсах ДСА України, як головного розпорядника бюджетних коштів.

Таблиця 13

	<i>Загальний фонд, тис. грн</i>	<i>Спеціальний фонд, тис. грн</i>	<i>Разом, тис. грн</i>
<b>0500000 Державна судова адміністрація України</b>	<b>14 574 521,50</b>	<b>2 750 000,00</b>	<b>17 324 521,50</b>
<i>КПКВК 0501020 "Забезпечення здійснення правосуддя місцевими, апеляційними судами та функціонування органів і установ системи правосуддя"</i>	<i>14 573 521,50</i>	<i>2 750 000,00</i>	<i>17 323 521,50</i>
Оплата праці	12 983 644,90		<b>12 983 644,90</b>
Нарахування на оплату праці	1 458 559,10	1 050 261,00	<b>2 508 820,10</b>
Комунальні послуги та енергоносії	128 018,80	496 715,70	<b>624 734,50</b>
Поточні видатки	3298,7	1 203 023,30	<b>1 206 322,00</b>
<i>КПКВК 0501150 "Виконання рішень судів на користь суддів та працівників апаратів судів"</i>	<i>1 000,00</i>		<i>1 000,00</i>

## **2. Внутрішній аудит фінансово-господарської діяльності розпорядників бюджетних коштів**

У забезпеченні незалежності й повноцінної діяльності судів та інших органів судової влади важливе значення відіграють не тільки обсяги фінансового забезпечення, порядок виділення, розподілення бюджетних коштів, а й раціональне та ефективне їх використання.

Тому призначення внутрішнього аудиту в органах судової влади полягає, перш за все, у проведенні аудиторського дослідження діяльності бюджетної установи з метою оцінювання ефективності її діяльності та дотримання фінансово-бюджетної дисципліни розпорядниками бюджетних коштів нижчого рівня.

ДСА України здійснює внутрішній аудит діяльності 745 підконтрольних суб'єктів внутрішнього аудиту, а саме: діяльності структурних підрозділів і

територіальних управлінь ДСА України; судів, організаційне та фінансове забезпечення діяльності яких здійснює ДСА України, у частині діяльності таких судів з питань організаційного та фінансового забезпечення; ССО та її територіальних управлінь; ВККС України; НШС України; державних підприємств, установ, організацій, що належать до сфери управління ДСА України.

Протягом 2022 року ДСА України здійснено 8 (вісім) заходів внутрішнього аудиту (з них 2 планових та 6 позапланових) та розпочато наприкінці жовтня 2022 року 1 (один) плановий внутрішній аудит, що завершився у січні 2023 року.

За результатами проведених восьми внутрішніх аудитів виявлено порушень фінансово-бюджетної дисципліни (фінансово-господарської діяльності) на загальну суму 95 345,3 тис. грн (у тому числі що призвели до втрат фінансових і матеріальних ресурсів на суму 6 231,6 тис. грн).

Таблиця 4

Показники	2021 рік	2022 рік
Кількість внутрішніх аудитів	15	8
Виявлено порушень, тис. грн	65 019,1	95 345,3
У тому числі порушення, що призвели до втрат, тис. грн	170,9	6 231,6

Під час проведення аудитів здійснювалась: перевірка правильності та повноти розрахунків з оплати праці, ведення бухгалтерського обліку; оцінка стану дотримання порядку складання та виконання фінансових планів. Крім того, під час проведення аудитів здійснювалась оцінка стану дотримання вимог чинного законодавства: при здійсненні касових операцій та розрахунків з підзвітними особами; щодо застосування процедур та укладання угод при закупівлі товарів, робіт і послуг за державні кошти; щодо економії державних коштів та недопущення втрат бюджету. Також, здійснювалась оцінка діяльності судів з питань функціонування автоматизованої системи документообігу у цих судах (у тому числі при здійсненні автоматизованого розподілу справ між суддями).

Важливим напрямом аудиту є аналіз причин, умов і наслідків виявлених порушень і недоліків.

За результатами аудиторських досліджень і на підставі винесених висновків, здійснено підготовку й подання керівникам підконтрольних суб'єктів внутрішнього аудиту рекомендацій щодо:

усунення й запобігання причинам та умовам, що призвели до нестач коштів і державного майна, неефективного або нецільового витрачання фінансових і матеріальних ресурсів та інших порушень законодавства України в бюджетній, економічній і фінансово-господарській сферах;

відшкодування завданих державі збитків;

усунення недоліків/порушень у діяльності судів з питань функціонування автоматизованої системи документообігу у цих судах (у тому числі при здійсненні автоматизованого розподілу справ між суддями);

притягнення винних осіб до встановленої чинним законодавством України відповідальності.

За результатами проведених у 2022 році аудитів:  
забезпечено відшкодування фінансових втрат на загальну суму 66,5 тис. гривень;

керівникам підконтрольних суб'єктів внутрішнього аудиту надано 139 рекомендацій щодо прийняття управлінських рішень. З них протягом 2022 року виконано повністю 25 рекомендацій. Не настав термін виконання у 2022 році по 76 рекомендаціях. Відхилено 38 рекомендацій.

### **3. Інформаційно-технічне забезпечення судів**

"Використання ІТ покращує доступ до правосуддя, а також підвищує його ефективність та прозорість. З другого боку, це потребує значних фінансових інвестицій. ІТ створює нові можливості для судів у наданні користувачам судових послуг загальної інформації стосовно судової системи, її діяльності, судової практики, судових витрат та ризиків судового процесу, альтернативних методів вирішення спорів тощо.", - Висновок № 14 (2011) Консультативної ради європейських суддів "Судочинство та інформаційні технології", прийнятий на 12-ому пленарному засіданні, 9 листопада 2011 року.

З метою належного інформаційно-технічного забезпечення судів протягом 2022 р. ДСА України вживала ряд заходів.

Для забезпечення належної діяльності судів, органів та установ системи правосуддя в умовах воєнного стану, а також запобігання загрози втрати або знищення електронних інформаційних ресурсів судової влади України, першочергово було здійснено:

- резервне копіювання локальних баз даних судів, що своєю чергою забезпечило збереження матеріалів судових справ тимчасово окупованих чи зруйнованих судів в електронній формі;
- резервне копіювання наявних програмних продуктів судової влади, а також збереження копій примірників програмного забезпечення на додаткових фізичних носіях та в хмарному сховищі;
- переміщення резервного Центру обробки даних (разом зі всім серверним обладнанням) на територію з меншим ризиком його фізичного захоплення або знищення;
- відбиття безліч кібератак на інформаційні ресурси органів судової влади;
- організацію віддаленого доступу до автоматизованої системи документообігу суду суддям та працівникам апарату суду.

Також підготовлено та надано судам рекомендації про здійснення заходів під час організації віддаленої роботи, скоординовано роботу із передачі баз даних судів, які припинили здійснювати правосуддя, до судів, яким передано територіальну підсудність, організовано для суддів, працівників апаратів судів можливість тимчасового безоплатного користування сервісами однієї з онлайн-платформ нормативно-правових актів ("LIGA360") тощо.

У Єдиному державному реєстрі судових рішень обмежено доступ до окремої інформації та судових рішень, ухвалених в рамках кримінальних проваджень судів, що опинилися на тимчасово окупованих територіях чи припинили свою роботу у зв'язку з веденням бойових дій, а також доступ до тих судових рішень, в

яких міститься інформація про адреси місць розташування та найменування військових частин та формувань Збройних сил України, правоохоронних органів спеціального призначення, Служби безпеки України, Служби зовнішньої розвідки України, Державної спеціальної служби транспорту, Державної служби спеціального зв'язку, об'єктів критичної інфраструктури.

За підтримки Міністерства цифрової трансформації України організовано отримання територіальними управліннями ДСА України обладнання супутникового зв'язку StarLink задля оперативної організації доступу до мережі Інтернет судами, що постраждали від збройної агресії. Крім того, ДСА України додатково звернулася до Міністерства цифрової трансформації України з проханням забезпечити усі суди обладнанням супутникового зв'язку StarLink.

Налагоджено ефективну взаємодію з Національним координаційним центром кібербезпеки та Службою безпеки України у сферах кібербезпеки й кіберзахисту.

Відсутність фінансування у 2022 р. на забезпечення судів та інших органів і установ у системі правосуддя України засобами інформатизації позбавляє можливості ДСА України гарантувати забезпечення належного рівня функціонування Єдиної судової інформаційно-телекомунікаційної системи (ЄСІТС).

Так, потреба судів на заміну наявних засобів інформатизації (зношених та морально застарілих), а також на закупівлю нових засобів інформатизації на 2022 рік становила 490,4 млн грн капітальних видатків .

### ***Забезпечення судів засобами інформатизації***

Водночас відсутність фінансування у 2022 році на забезпечення судів та інших органів і установ у системі правосуддя України засобами інформатизації призвело до ще більшого зменшення рівня їх забезпечення. На сьогодні цей показник становить вже 77% від потреби (у 2021 р. цей показник становив 80%).

Так, середній рівень становить:

- 31 380 одиниць персональних комп'ютерів, що забезпечує 85% від потреби (у 2021 р. цей показник становив 89,4%);

- 1 297 одиниць серверного обладнання, що забезпечує 72% від потреби (у 2021 р. цей показник становив більше 75,3%);

- 23 699 одиниць оргтехніки, що забезпечує 92% від потреби (у 2021 р. цей показник становив 94,2%).

- 5127 одиниць обладнання для аудіо-, відеозапису та відеоконференцзв'язку, що забезпечує 58 % від потреби (у 2021 р. цей показник становив 61,4%).

Слід зауважити, що зазначені показники сформовані та розраховані без урахування судів, які знаходяться на тимчасово окупованих територіях.

Також внаслідок постійних обстрілів російськими військами, у тому числі приміщень судів, станом на 01.01.2023, судами втрачено понад 5,4 тис. одиниць комп'ютерної техніки та іншого обладнання, зокрема:

- понад 500 одиниць серверного та мережевого обладнання;

- близько 4,4 тисяч персональних комп'ютерів, ноутбуків та оргтехніки;

- близько п'ятисот одиниць обладнання для здійснення аудіо-, відеофіксації судового засідання та відеоконференції.

За попередніми розрахунками, відновлювальна вартість втраченого обладнання судів становить близько 230 млн гривень.

### ***Забезпечення функціонування ЄСІТС***

Попри відсутність протягом останніх 5 років видатків у Державному бюджеті України на побудову ЄСІТС у 2022 році ДСА України продовжила вживати заходи щодо розбудови інструментів електронного правосуддя власними силами державних підприємств, що належать до сфери управління ДСА України.

Так, протягом 2022 року:

забезпечено підключення до підсистем "Електронний суд" та "Електронний кабінет" Великої Палати Верховного Суду, Касаційного цивільного суду у складі Верховного Суду та Вищого антикорупційного суду;

запроваджено електронну авторизацію в підсистемі "Електронний суд" з використанням "Дія-підпис" та інтегрованої системи електронної ідентифікації (ID.GOV.UA). Це надало змогу громадянам, які в умовах війни виїхали за кордон, користуватися сервісами електронного судочинства з території інших країн, де неможливо отримати електронний підпис;

доопрацьовано функціонал підсистеми відеоконференцзв'язку в частині забезпечення можливості збереження записів судових засідань в централізованому файловому сховищі, що дозволяє судам повністю відмовитися від записів судових засідань на компакт-дисках. Щорічна економія коштів судів на цих витратах становитиме десятки мільйонів гривень;

впроваджено Телеграм чат-бот Єдиного інформаційно-довідкового центру судової влади України, який надає можливість отримувати необхідну інформацію, а також надсилати звернення;

реалізовано автоматизований сервіс проведення судами онлайн-трансляцій судових засідань на вебпорталі судової влади України, можливість дистанційного ознайомлення з записами судового засідання в електронних кабінетах учасників справ, після сплати судового збору, механізм надсилання документів іншим учасникам судового процесу (за наявності у них Електронних кабінетів).

Затверджено за погодженням з Міністерством цифрової трансформації України галузеву Програму інформатизації місцевих та апеляційних судів і проєкту побудови Єдиної судової інформаційно-телекомунікаційної системи на 2022-2024 роки. ДСА України, як державного замовника, включено до Національної програми інформатизації на 2022-2024 роки (постанова Верховної Ради України від 08.07.2022 № 2360-ІХ).

Також проводилася активна робота з інтеграції підсистеми "Електронний суд" з Єдиним державним вебпорталом електронних послуг (Портал Дія). Наразі ДСА України надсилає до Порталу Дія повідомлення про дату і час судових засідань. Також успішно завершено бета-тест надсилання електронних примірників судових рішень до Порталу Дія та найближчим часом очікується вихід цього сервісу в промислову експлуатацію. У подальших планах - надсилання електронних виконавчих документів, онлайн оплата штрафу та судового збору за постановами у справах про адміністративне правопорушення.

Запроваджено ряд електронних інформаційних взаємодій між інформаційними ресурсами ДСА України та іншими інформаційними системами

органів державної влади, зокрема з Єдиним реєстром засуджених та осіб, узятих під варту, Єдиною інформаційною системою соціальної сфери та Єдиною державною електронною системою у сфері будівництва.

Укладено спільну між ДСА України та Департаментом контррозвідувального захисту інтересів держави у сфері інформаційної безпеки Служби безпеки України Угоду про взаємодію у сфері забезпечення кібербезпеки та кіберзахисту, відповідно до вимог якої в автоматичному режимі надсилається інформація про події інформаційної безпеки засобів захисту інформаційно-телекомунікаційної системи, мережевих пристроїв.

Налагоджено спільну інформаційну взаємодію з Національним координаційним центром кібербезпеки у сфері кібербезпеки та кіберзахисту, а також з Держспецзв'язку щодо організації каналів доступу до мережі Internet з використанням Національної телекомунікаційної мережі.

У тому числі з метою забезпечення захисту інформації здійснено:

- комплекс робіт з модернізації мережевої інфраструктури центрів обробки даних ЄСІТС з мінімізації вразливості інформаційних систем до загроз інформаційній безпеці;
- оновлені сигнатури апаратно-програмного комплексу засобів захисту інформації (Fortinet);
- проведена модернізація захищеної телекомунікаційної мережі на базі програмного комплексу CryptoIP-VPN;
- запроваджена систему автоматичного створення резервних копій баз даних та сервісів;
- організовано незалежний канал доступу до мережі Інтернет у резервному центрі обробки даних та побудовано автономну систему IP-адрес на основі протоколу динамічної маршрутизації (BGP).

#### **4. Забезпечення судів приміщеннями, управління об'єктами державної власності, службове житло**

##### ***Стан забезпечення судів належними службовими приміщеннями***

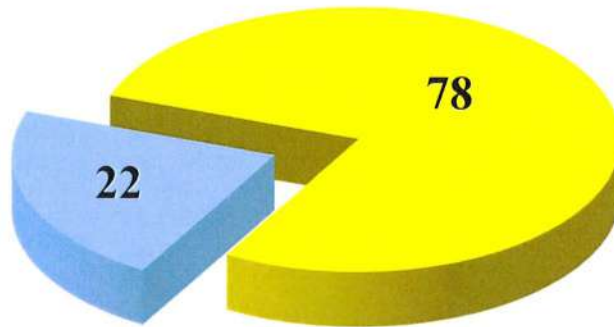
Забезпечення судів належними приміщеннями та зміцнення матеріально-технічної бази судів є одним із пріоритетних завдань ДСА України з моменту її утворення. Роль цієї функції в забезпеченні належної роботи судів з кожним роком тільки зростає, враховуючи необхідність наближення діяльності судів до міжнародних стандартів.

З 01.01.2022 та до 24.02.2022 всі 674 апеляційні та місцеві суди були забезпечені службовими приміщеннями, з яких 22% розміщувалися в приміщеннях, що за основними параметрами максимально наближені до рекомендацій зазначених у ДБН В.2.2-26:2010 "Будинки і споруди. Суди" (ДБН):

- окремий кабінет для судді,
- необхідна (оптимальна) кількість залів судових засідань,
- відповідні умови для обвинувачених (підсудних), засуджених і конвойної служби в апеляційних та місцевих загальних судах,
- площа приміщення суду наближена до розміру площі, рекомендованої ДБН.



Решта 526 судів (або 78 %) як і торік потребували поліпшення умов розміщення, здебільшого у зв'язку з недостатньою площею приміщень судових установ.



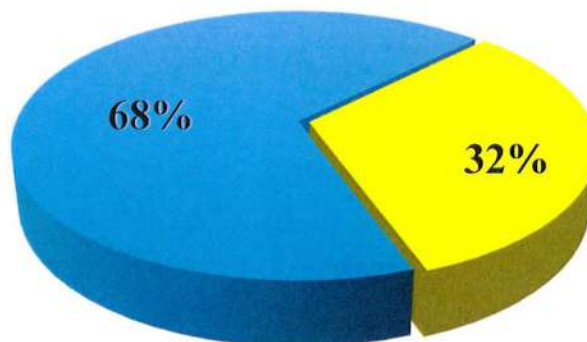
- % приміщень, що за основними параметрами максимально наближені до вимог ДБН
- % приміщень, що не відповідають вимогам ДБН

У розрізі судів:

апеляційні загальні	–	9 (37 %);
апеляційні адміністративні	–	5 (71 %);
апеляційні господарські	–	4 (67 %);
місцеві загальні	–	113 (19 %);
окружні адміністративні	–	12 (48 %);
місцеві господарські	–	5 (20 %).

З початку року і до 24.02.2022 розмір площі будівель (приміщень) апеляційних та місцевих судів, що використовувалися для здійснення судочинства, становив у середньому 56 % від площі, рекомендованої ДБН.

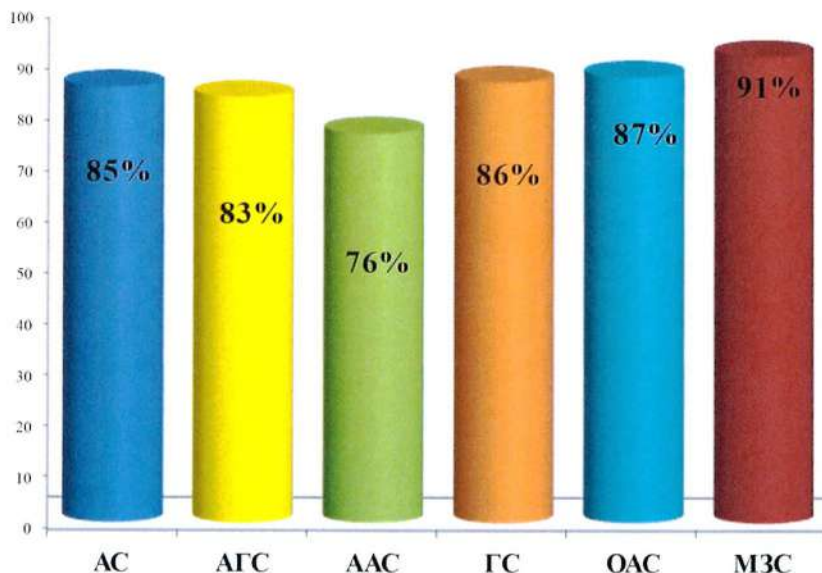
### Інформація щодо форми власності приміщень, в яких розміщуються апеляційні та місцеві суди



- державна-у сфері управління ДСА України
- інша форма власності

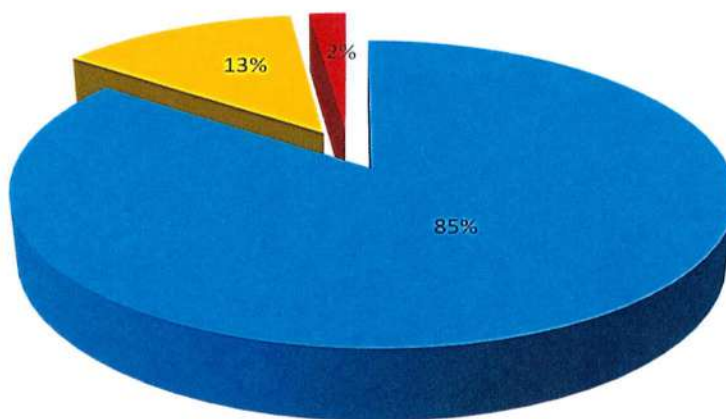
Актуальним залишається питання облаштування в приміщеннях судів залів судових засідань, оскільки у середньому становить 83 % від нормативної потреби.

Не менш важливим є забезпечення комфортних умов для роботи суддів, у тому числі наявності для кожного судді окремого робочого кабінету. Рівень забезпечення суддів окремими кабінетами в середньому становить 88 %.



Повномасштабна збройна агресія на території України призвела до появи низки проблем, у тому числі пов'язаних з потребою забезпечити доступ до правосуддя.

Станом на 01.01.2023 внаслідок постійних бомбардувань та розстрілів з артилерії й танків 109 приміщень 102 судових установ зазнали пошкоджень різного ступеню аж до повного руйнування та розкрадання майна. З вказаного 96 приміщень є судами (13 % від загальної кількості), 4 приміщення територіальних управлінь ДСА України в Миколаївській, Харківській, Чернігівській та Херсонській областях, 1 приміщення Національної школи суддів України та 1 приміщення ТУ ССО в Миколаївській області.



■ Приміщення, які не зазнали пошкоджень ■ Пошкоджені приміщення ■ Зруйновані приміщення

Серед зазначеної кількості пошкоджених 12 приміщень судів є зруйнованими (1 приміщення зруйновано частково), зокрема:

- приміщення Донецького апеляційного суду (Маріуполь), загальна площа 3378,7 кв. м



- приміщення Волноваського районного суду Донецької області площею 958,9 кв. метрів



- приміщення Краснолиманського міського суду Донецької області площею 1188,9 кв. метрів



- приміщення Бородянського районного суду Київської області площею 620,9 кв. метрів



- приміщення Луганського апеляційного суду площею 620,9 кв. метрів



- приміщення Лисичанського міського суду Луганської області площею 1155,1 кв. метрів



- приміщення Господарського суду Миколаївської області площею 9989,45 кв. метрів (вся будівля)



- приміщення Березнегуватського районного суду Миколаївської області площею 220,4 кв. метрів



- приміщення Харківського апеляційного суду площею 9989,45 кв. метрів (зруйнована частина будівлі)



- приміщення Ізюмського міськрайонного суду Харківської області площею 827,6 кв. метрів



- приміщення Куп'янського міськрайонного суду Харківської області площею 833,6 кв. метрів



- приміщення Високопільського районного суду Херсонської області площею 470,2 кв. метрів



Найбільше пошкоджено/зруйновано приміщень судових установ у Харківській (20 приміщень), Миколаївській (18 приміщень), Донецькій (15 приміщень) та Херсонській (14 приміщень) областях.

97 приміщень судових установ пошкоджено частково: вибиті вікна, в деяких відсутнє електропостачання, тепlopостачання, водопостачання, пошкоджено

стелю, внутрішні двері, зазнали руйнування внутрішні перегородки між кабінетами, пошкоджені зали судових засідань тощо. У деяких будівлях місцевих судів на початку бойових дій були вибиті або пошкоджені вікна, а вже згодом будівлі зазнали додаткових пошкоджень.

Слід зазначити, в умовах воєнного стану вживаються всі можливі необхідні заходи для якнайшвидшого відновлення роботи судів. Так, протягом місяця після звільнення тимчасово окупованих територій Київської, Житомирської, Чернігівської, Сумської областей майже всі суди, приміщення яких були пошкоджені, відновили свою діяльність. Так, Бородянський районний суд Київської області, будівлю якого знищено внаслідок авіа бомбардувань, з травня 2022 року розміщено в новому орендованому приміщенні.

Спільними зусиллями ДСА України з судами, територіальними управліннями ДСА України та органами місцевого самоврядування протягом 2022 року проведено аварійні відновлювальні роботи з усунення пошкоджень 54 приміщень судових установ на загальну вартість 20,7 млн грн, а саме: замінено вікна, вхідні двері, проведено ремонт покрівель, фасадів, внутрішні оздоблювальні роботи.

#### **Відновлена частина будівлі Харківського апеляційного суду**



**Відновлене приміщення Новгород-Сіверського районного суду  
Чернігівської області**



**Відновлювальне приміщення ТУ ДСА України в Чернігівській області**



**Відновлене приміщення Червонозаводського районного суду  
Харківської області**





**Відновлене приміщення Миколаївського апеляційного суду****Відновлене приміщення Малинського районного суду Житомирської області****Відновлене приміщення Дарницького районного суду міста Києва**

### Відновлене приміщення Дніпровського районного суду міста Києва



Крім того, попри критичну ситуацію, що склалася через повномасштабну збройною агресією та відсутність у 2022 р. видатків споживання, протягом звітного періоду все ж таки вдалося провести роботи з поточного ремонту 116 приміщень судових установ, що не зазнали пошкоджень через війну, на загальну суму 23,6 млн грн, а також коштом коштів місцевого бюджету проведено ремонті роботи 4 приміщень судів на загальну суму 4,2 млн гривень. Зокрема проведено роботи з поточного ремонту електромереж, системи водопостачання та водовідведення, систем опалення, найпростіших укриттів тощо.

Продовжувалась робота із передачі приміщень судів до сфери управління ДСА України. Так, протягом 2022 р. відповідним розпорядженням КМУ погоджено передачу нежитлових приміщень загальною площею 1824,9 кв. м будівлі по вул. Личаківській, 128, у м. Львові в державну власність із віднесенням їх до сфери управління ДСА України.

Ураховуючи наведене, господарський суд Львівської області забезпечено належним приміщенням для здійснення правосуддя державної форми власності.



Також завершено процедуру передачі будівлі по вул. Личаківській, 81, у м. Львові, що розміщена на земельній ділянці площею 0,0579 гектара з комунальної

в державну власність до сфери управління ДСА України для забезпечення Західного апеляційного господарського суду приміщенням державної форми власності.

Для забезпечення Березнівського районного суду Рівненської області власним приміщенням державної форми власності здійснено передачу об'єктів нерухомого майна, що розміщуються за адресою: вул. Київська, 3, м. Березне Рівненської області до сфери управління ДСА України.

### ***Управління об'єктами державної власності, що належать до сфери управління ДСА України***

ДСА України спільно з ТУ ДСА України, судами постійно вживаються заходи для державної реєстрації речового права на об'єкти державного нерухомого майна (адміністративних будівель, гаражів (частин будівель, приміщень) тощо, стосовно яких не здійснено державну реєстрацію речового права.

За результатами вжитих заходів станом на 01.01.2023 зареєстровано право власності майже на всі будівлі (окремі їх частини) – 98 % та споруди – 89 %.

Проблемним питанням залишається неможливість здійснення реєстрації права власності на 65 об'єктах державного нерухомого майна, що розміщуються на непідконтрольній на даний час українській владі території.

ДСА України видано наказ від 26.01.2022 № 30 "Про проведення інвентаризації державного майна та надання відомостей до Єдиного реєстру об'єктів державної власності".

Відповідно до положень законодавства та наказу ДСА України здійснено інвентаризацію державного нерухомого майна, функції з управління яким здійснює ДСА України, та яке перебуває на підконтрольній українській владі території, за 2021 р. та щоквартально 2022 році.

Станом на 01.01.2023 зареєстровано право постійного користування земельними ділянками для обслуговування та експлуатації службових приміщень судових установ в кількості 576 земельних ділянок.

### ***Забезпечення службовим житлом працівників судів та органів системи правосуддя***

Від початку повномасштабної агресії всього пошкоджено 405 житлових приміщень суддів та працівників апаратів судів, ТУ ДСА України.

За наявною інформацією станом на 01.01.2023 вже пошкоджено 31 службову квартиру, що становить 7% від загальної кількості службового житла, що перебуває на обліку в судах та ТУ ДСА України.

За інформацією судів, ТУ ДСА України, потребують поліпшення житлових умов 931 працівник судів та ТУ ДСА України, з них: 651 суддя, 174 працівників апаратів судів, 88 помічників суддів, 18 працівників ТУ ДСА України.

Законом України "Про Державний бюджет України на 2022 рік" видатки розвитку на придбання службового житла ДСА України, як головному розпоряднику бюджетних коштів, не передбачались.

## 5. Забезпечення безпеки суддів та охорони приміщень

ДСА України в межах своїх повноважень здійснює контроль за діяльністю Служби судової охорони (ССО) та взаємодіє з іншими правоохоронними органами з питань забезпечення безпеки суддів та охорони приміщень судів, органів та установ системи правосуддя.

Так, протягом звітнього періоду територіальними підрозділами ССО забезпечено охорону та підтримання громадського порядку в 642 судах, органах та установах системи правосуддя (станом на 01.01.2022 – 590), які розміщені у 694 будівлях (станом на 01.01.2022 – 632).

Зокрема у 2022 році забезпечено взяття під охорону територіальними підрозділами ССО 52 місцевих загальних суди, з яких 48 – у період дії воєнного стану.

Водночас через пошкодження (руйнування) приміщень та/або тимчасову окупацію частини території України у 2022 році ССО призупинено охорону 57 судів, органів та установ системи правосуддя, які розміщувалися у 62 будівлях.

Таким чином, станом на 01.01.2023 року ССО забезпечувалася охорона 585 об'єктів системи правосуддя (532 – суди, 49 – органи, 4 – установи), які розміщувалися у 632 будівлях.

Разом з тим, у 2022 році охорону 92 об'єктів органів системи правосуддя (89 – судів, 2 – органи, 1 – установа), забезпечували Національна поліція України та Національна гвардія України. Так, Національною поліцією України здійснено охорону – 91 приміщення та одне – Національною гвардією України.

Протягом звітнього періоду територіальними підрозділами ССО також вживалися спеціальні заходи забезпечення безпеки стосовно 38 суддів, зокрема:

заходи особистої охорони застосовувалися стосовно 26 суддів;

заходи охорони житла та майна – стосовно 3 суддів;

інші спеціальні заходи - стосовно 9 суддів.

Крім цього, завдяки вжитим превентивним заходам у 2022 році співробітниками територіальних підрозділів ССО не допущено пронесення до приміщень судів майже 136 тисяч заборонених речей і предметів, що становлять потенційну небезпеку для суддів та учасників судових процесів, зокрема, 10,2 тис. одиниць зброї та 37 тис. ножів.

Також співробітниками ССО забезпечено охорону громадського порядку й безпеку під час проведення понад 2,96 млн судових засідань, з них 1,2 тис. судових засідань, що мали суспільний резонанс або ризики учинення протиправних дій. Припинено 23 протиправні діяння та передано підрозділам Національної поліції України 23 правопорушники.

Станом на 01.01.2023 р. із 732 будівель судів 332 (45,5%) будівлі обладнано турнікетами, 489 (67%) – стаціонарними рамками металодетекторів, 617 (84,5%) – камерами схову, 541 (74%) – засобами відеоспостереження, 644 (88%) – ручними металозукачами.

З метою забезпечення безперервності судочинства в період воєнного стану, недоторканності та цілісності судових справ і матеріальних цінностей ДСА України спільно з ССО вживалися заходи щодо переміщення (евакуації) архівів та майна окремих судів відповідно до зміни територіальної підсудності судових справ.

Після деокупації тимчасово захопленої території України, поновлено охорону приміщення Вовчанського районного суду Харківської області та повернуто до м. Херсона територіальний підрозділ ССО для відновлення виконання встановлених законом функцій.

#### **6. Організація роботи з питань охорони державної таємниці**

ДСА України в межах повноважень здійснює організацію роботи з питань охорони державної таємниці в місцевих і апеляційних судах, які проводять відповідну діяльність.

У попередніх роках розроблені та затверджені Плани заходів щодо забезпечення режиму секретності в умовах особливого періоду та Порядок дій посадових осіб щодо здійснення заходів із забезпечення режиму секретності у разі виникнення загрози захоплення матеріальних носіїв секретної інформації.

Після оголошення в державі воєнного стану, вказані Плани та Порядок у 2022 році дозволили запровадити у судах заходи із забезпечення режиму секретності в умовах особливого періоду.

Так, на початку повномасштабного вторгнення судами невідкладно реалізовані заходи, спрямовані на унеможливлення захоплення матеріальних носіїв секретної інформації та витоку секретної інформації. Зокрема, судами повністю або частково знищені матеріальні носії секретної інформації у зв'язку з реальною загрозою захоплення матеріальних носіїв секретної інформації та відсутності можливості їх вивезення у безпечні місця.

Фактів захоплення матеріальних носіїв секретної інформації та витоку секретної інформації протягом 2022 р. в судах не встановлено.

Загалом ДСА України здійснює організацію роботи режимно-секретних органів у 76 судах (місцевих та апеляційних), а також Служби судової охорони.

#### **7. Робота з питань управління персоналом**

##### ***Визначення кількості суддів у судах***

В одному із висновків Консультативна рада європейських суддів наголошує: "Робоче навантаження окремих судів буде збільшуватися або зменшуватися з плином часу. Якщо відбуваються постійні зміни в робочому навантаженні, будуть потрібні відповідні зміни розміру суду".

Відповідно до законодавства України кількість суддів у суді (крім Верховного Суду) визначає ВРП з урахуванням консультативного висновку ДСА України, судового навантаження та в межах видатків, визначених у Державному бюджеті України на утримання судів та оплату праці суддів.

Упродовж багатьох років Рада Європи постійно висловлювала занепокоєння щодо покращення доступу до правосуддя, про що йдеться в резолюціях та рекомендаціях з питань надання правової допомоги, спрощення процедур, використання нових технологій, зменшення завантаженості суддів тощо.

На сьогодні робочою групою, утвореною Радою суддів України, розробляються нові нормативи часу на розгляд судових справ різних категорій з урахуванням змін, внесених до процесуального законодавства, навантаження на суддів. До складу вказаної робочої групи входять представники ДСА України, а робота групи постійно триває.

На підставі розробленого в попередні роки проєкту Методики визначення нормативів кадрового забезпечення місцевих та апеляційних судів щодо чисельності суддів, (схвалений рішенням РС України від 11.06.2021 № 17, з урахуванням рекомендацій, викладених у рішенні ВРП від 18.01.2022 № 54/0/15-22), здійснено розрахунки:

нормативів судового навантаження в розрізі судів та нормативної кількості суддів у судах з урахуванням судового навантаження за даними статистичної звітності за 2021 рік, перший квартал, перше півріччя, 9 місяців та 2022 рік;

орієнтовної нормативної чисельності суддів місцевих та апеляційних судів в розрізі юрисдикцій та інстанцій за даними звітності за 2021 рік та 9 місяців 2022 року, які розміщено на офіційному сайті РС України.

Зведену статистичну інформацію щодо рівня судового навантаження на суддів місцевих та апеляційних судів в розрізі юрисдикцій та інстанцій, сформовану за даними звітності судів щодо здійснення судочинства за 2021 та 2022 роки направлено до ВРП.

Кількість суддів, визначена у встановленому порядку на 01.01.2022 становила 7 039 посад. Протягом 2022 р. відповідно до закону змінено кількість суддів у Окружному адміністративному суді міста Києва та Господарському суді міста Києва. Відповідно штатна кількість суддів станом на 01.01.2023 в апеляційних та місцевих судах становить 7 015 посад.

Станом на 01.01.2023 фактично перебувають на посадах 4 964 судді (станом на 01.01.2022 – 5022 судді).

З 24.02.2022 року відповідно до пункту 56 розділу XII Закону активно застосовується процедура відрядження суддів (як тимчасового переведення) з окупованих територій до судів, що продовжують здійснювати свою роботу. Так, за сприяння ДСА України, понад 358 суддів із 88 місцевих та апеляційних судів тимчасово відряджені за їх згодою до інших 176 місцевих та апеляційних судів для здійснення правосуддя в безпечних умовах на території України.

Станом на 01.01.2023 в Україні 45 судів працювали в умовах, коли фактична чисельність суддів складала  $\leq 50\%$  від штатної чисельності, станом на 01.01.2022 в аналогічних умовах здійснювали правосуддя 114 судів.

Кількість судів, у яких неможливо здійснювати правосуддя (у зв'язку з відсутністю суддів у штаті або закінченням повноважень у суддів, які працюють, перебуванням у соціальній відпустці по догляду за дитиною тощо) складає 3 місцеві загальні суди: Лугинський районний суд Житомирської області, Устинівський районний суд Кіровоградської області, Ананьївський районний суд Одеської області, станом на 01.01.2022 - 6.

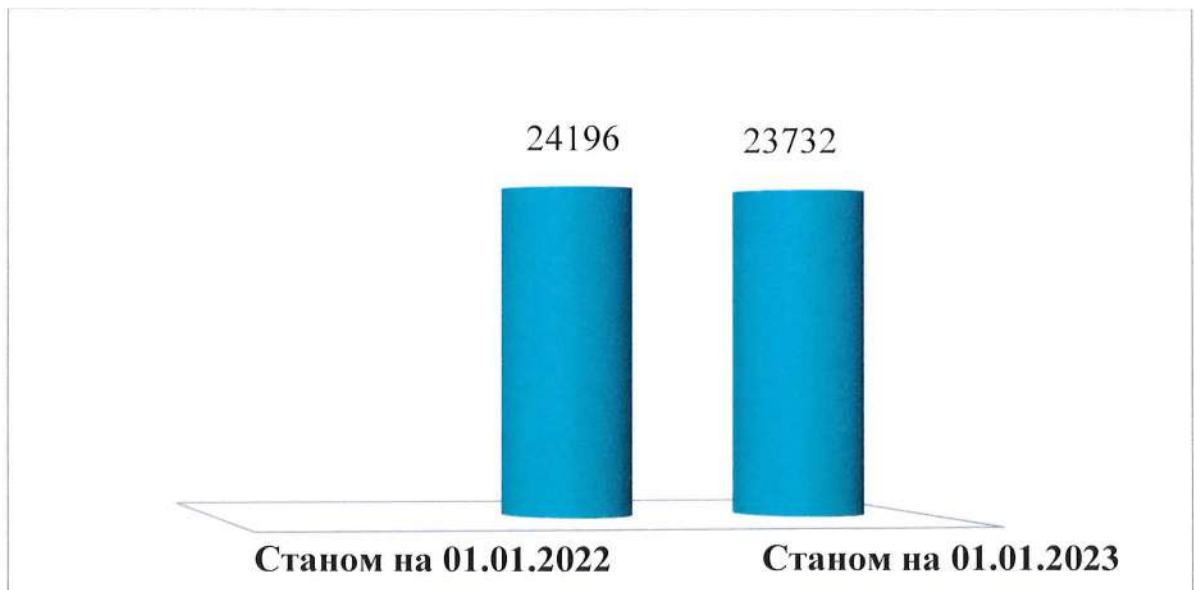
### Інформація про укомплектованість судів суддями станом на 31.12.2022



#### Управління персоналом апаратів судів

Штатна чисельність апаратів місцевих та апеляційних судів складає 27 802 посад, фактична чисельність працівників апаратів місцевих та апеляційних судів - 23 732 працівників. У порівнянні з кадровою ситуацією на початку 2022 року показник зменшився на 2 % або на 464 працівники.

#### Інформація про фактичну чисельність працівників апарату апеляційних та місцевих судів станом на 01.01.2023



Для забезпечення безперервного навчання та підвищення кваліфікації працівників апаратів судів, ДСА України погоджено Стандартизовані програми НШС України з підготовки та підвищення рівня кваліфікації працівників апаратів судів на 2023 рік.

## 8. Організація мобілізаційної роботи в судах

Відповідно до Закону України "Про мобілізаційну підготовку та мобілізацію" ДСА України здійснює організаційне забезпечення мобілізаційної підготовки апеляційних та місцевих судів, ДСА України, ТУ ДСА України та державних підприємств, що належать до сфери управління ДСА України.

Оскільки Указами Президента України "Про введення воєнного стану в Україні" та "Про загальну мобілізацію" оголошена загальна мобілізація, то упродовж 2022 року ДСА України проводилась робота, пов'язана з веденням військового обліку призовників, військовозобов'язаних та резервістів і бронюванням військовозобов'язаних.

Станом на 01.01.2023 з апеляційних та місцевих суддів, територіальних управлінь ДСА України призвані до лав Збройних Сил України 380 військовозобов'язаних працівників, у тому числі 55 суддів.

У 2022 році ДСА України організовано та здійснено заходи з бронювання військовозобов'язаних, які перебувають у запасі, та працюють в апеляційних та місцевих судах відповідно до Порядку бронювання.



Станом на 24.02.2022 відповідно до Переліку посад і професій військовозобов'язаних, які підлягають бронюванню на період мобілізації та на воєнний час і працюють в апеляційних та місцевих судах, затвердженого розпорядженням КМУ від 18.03.2015 № 493, було заброньовано близько 63 % військовозобов'язаних від загальної кількості тих, хто підлягав мобілізації. Це здебільшого особи, які обіймали посади суддів, керівників апарату, помічників суддів та секретарів судових засідань.

Разом з тим, 27% від загальної чисельності військовозобов'язаних працівників судів на початок мобілізації не були заброньовані з різних причин, у тому числі 218 військовозобов'язаних суддів.

З метою збереження кадрового потенціалу суддів та працівників апарату судів, яким надається відстрочка від призову на військову службу під час мобілізації, ДСА України організовано бронювання військовозобов'язаних в умовах правового режиму воєнного стану відповідно до вимог постанови Уряду від 03.03.2022 № 194.

Протягом звітнього періоду ДСА України було вжито заходів стосовно включення до переліку заброньованих посад ще близько 2000 військовозобов'язаних працівників судів, органів та установ у системі правосуддя.

## 9. Реалізація заходів у сфері цивільного захисту

Умови воєнного стану змусили вживати невідкладних заходів у сфері цивільного захисту.



ДСА України протягом 2022 року вживала заходи щодо організації цивільного захисту під час виникнення надзвичайної події, спрямовані на рятування життя та збереження здоров'я працівників ДСА України.

Сформована база нормативно правових документів, що стосується цивільного захисту.

Розроблено структуру відповідальних за організацію заходів цивільного захисту, дотримання вимог пожежної та техногенної безпеки на об'єктах в ДСА України та територіальних управліннях ДСА України.

ДСА України протягом звітного періоду у межах повноважень надавала методичну допомогу судам, органам та установам в системі правосуддя, державним підприємствам, що належать до сфери управління ДСА України, з питань виконання ними вимог техногенної безпеки, а також контролю за виконанням зазначених вимог.



Разом з тим, у 2022 році здійснено заходи зі створення об'єктів формування цивільного захисту подвійного призначення (укриття) для працівників ДСА України від можливих негативних наслідків надзвичайних ситуацій. Результатом стало облаштування конференц-зали загальною площею 87,7 м<sup>2</sup>, підвального коридору загальною площею 40 м<sup>2</sup> та кабінету загальною площею 22,1 м<sup>2</sup>). Виготовлені та розміщені у всіх коридорах приміщень ДСА України навігаційні таблички щодо напрямку руху до укриття.

Розроблено та затверджено наказом ДСА України від 11.07.2022 № 228 Алгоритм дій працівників Державної судової адміністрації України при сигналі "Повітряна тривога".

Розроблено, затверджено та введено в дію наказом ДСА України від 30.08.2022 № 296 План реагування на надзвичайні ситуації на об'єктах ДСА України.

Розроблено та погоджено відповідними органами проєкт плану проведення евакуаційних заходів у ДСА України на випадок мінування, пожежної або техногенної небезпеки.

Розроблено та виготовлено два стенди цивільного захисту, що розміщені на видному місці в коридорі приміщення ДСА України.





Розроблено Інформаційний листок, що містить відомості про оповіщення населення під час надзвичайних ситуацій. Інформаційний листок розміщений в кожному робочому кабінеті на видному місці. Крім того, з усіма працівниками ДСА України проведено відповідний інструктаж.

Працівник ДСА України, відповідальний за питання цивільного захисту, періодично здійснює розсилку електронною поштою всім працівникам ДСА України з інформацією про небезпеку, що може трапитись, та відповідним алгоритмом дій.

Організовано та проведено 02.09.2022 навчання для

працівників ДСА України на тему: "Повітряна тривога, сигнали тривоги у системах оповіщення, медичні аспекти в умовах воєнного стану".

З метою підвищення рівня стресостійкості, зменшення травматизму та покращення рівня техніки безпеки, спільно з громадським об'єднанням "Українська спілка порятунку" організовано та проведено 20.10.2022 тренінг для працівників ДСА України на тему: "Перша медична допомога".

Відповідна робота з питань цивільного захисту проводилась у 2022 році також і в територіальних управліннях ДСА України.



## 10. Огляд даних судової статистики та стану обліково-статистичної роботи.

Протягом звітного року ДСА України організовувала роботу з ведення судової статистики, діловодства та архіву.

Повномасштабна військова агресія, що розпочалась 24.02.2022, і спричинені нею значні пошкодження критичної інфраструктури, суттєво вплинули на функціонування судової влади в Україні в цілому та, зокрема, на стан здійснення правосуддя місцевими та апеляційними судами, що відобразилось на стані їх обліково-статистичної роботи.

При цьому, кількість суддів у судах, що здійснювали правосуддя, становить 70 % від кількості, встановленої наказами ДСА України. Зменшення кількості судів, у яких відправляється правосуддя, разом з кадровим дефіцитом суддів призвели до суттєвого збільшення навантаження на суди та суддів, які мають повноваження, та негативно вплинули на оперативність та якість розгляду справ.

Попри усі виклики 2022 р., що призвели до зменшення загальних показників здійснення правосуддя місцевими та апеляційними судами, середній відсоток розгляду справ та матеріалів у місцевих та апеляційних судах, що здійснювали

правосуддя, перевищує 100 відсотків від кількості справ, що надійшли до цих судів у звітний період.

Динаміку цих показників за 2020 - 2022 рр. за видами судочинства представлено в таблиці, що додається.

Також слід звернути увагу, що показники здійснення правосуддя місцевими та апеляційними судами за 2022 р. розраховані за даними судової статистики, поданими судами, що здійснювали правосуддя, без урахування показників 169 місцевих та апеляційних судів (понад 22 % від загальної кількості судів), підсудність справ яких змінено станом на 01.01.2023, та від яких не надходили відповідні статистичні звіти.

Таблиця 5

Загальні показники здійснення правосуддя місцевими та апеляційними судами								
стадія	суд	вид судочинства	№ рядка	2020	2021	динамік а 2020/2021	2022*	динамік а 2021/2022
А	Б	В	Г	1	2	3	4	5
Перебувало на розгляді справ і матеріалів	місцеві загальні	усього, з них:	1	3 233 428	3 585 213	10,88%	2 520 727	-29,69%
		кримінальне судочинство	2	1 059 321	1 079 113	1,87%	747 541	-30,73%
		адміністративне судочинство	3	52 720	48 366	-8,26%	32 301	-33,22%
		цивільне судочинство	4	1 212 635	1 477 533	21,84%	959 276	-35,08%
		адміністративні правопорушення	5	908 752	980 201	7,86%	781 609	-20,26%
	апеляційні (загальні)	усього, з них:	6	379 376	387 102	2,04%	253 398	-34,54%
		кримінальне судочинство	7	253 168	247 224	-2,35%	148 183	-40,06%
		цивільне судочинство	8	97 312	108 378	11,37%	78 738	-27,35%
		адміністративні правопорушення	9	28 896	31 500	9,01%	26 477	-15,95%
	окружні адміністративні	адміністративне судочинство	10	371 582	635 664	71,07%	537 963	-15,37%
	апеляційні адміністративні	адміністративне судочинство	11	119 538	164 469	37,59%	132 206	-19,62%
	місцеві господарські	господарське судочинство	12	139 984	145 666	4,06%	114 076	-21,69%
	апеляційні господарські	господарське судочинство	13	29 026	34 865	20,12%	24 298	-30,31%
	<b>Усього</b>		14	<b>4 272 934</b>	<b>4 952 979</b>	<b>15,92%</b>	<b>3 582 668</b>	<b>-27,67%</b>
Надійшло справ і матеріалів	місцеві загальні	усього, з них:	15	2 779 237	3 095 371	11,37%	2 018 303	-34,80%
		кримінальне судочинство	16	931 513	947 148	1,68%	638 711	-32,56%
		адміністративне судочинство	17	40 773	38 769	-4,92%	21 499	-44,55%

		цивільне судочинство	18	953 734	1 198 938	25,71%	654 749	-45,39%
		адміністративні правопорушення	19	853 217	910 516	6,72%	703 344	-22,75%
	апеляційні (загальні)	усього, з них:	20	347 003	350 308	0,95%	215 046	-38,61%
		кримінальне судочинство	21	243 238	236 117	-2,93%	137 255	-41,87%
		цивільне судочинство	22	76 992	86 247	12,02%	54 508	-36,80%
		адміністративні правопорушення	23	26 773	27 944	4,37%	23 283	-16,68%
	окружні адміністративні	адміністративне судочинство	24	309 819	520 552	68,02%	361 838	-30,49%
	апеляційні адміністративні	адміністративне судочинство	25	106 374	142 854	34,29%	100 437	-29,69%
	місцеві господарські	господарське судочинство	26	109 617	113 130	3,20%	78 959	-30,21%
	апеляційні господарські	господарське судочинство	27	23 882	28 347	18,70%	17 181	-39,39%
<b>Усього</b>		28	<b>3 675 932</b>	<b>4 250 562</b>	<b>15,63%</b>	<b>2 791 764</b>	<b>-34,32%</b>	

Таблиця 6

Розглянуто справ і матеріалів	місцеві загальні	усього, з них:	29	2 694 677	3 005 061	11,52%	2 071 925	-
		кримінальне судочинство	30	921 296	945 395	2,62%	633 057	-
		адміністративне судочинство	31	41 921	36 739	-	23 510	-
		цивільне судочинство	32	898 076	1 140 068	26,95%	714 946	-
		адміністративні правопорушення	33	833 384	882 859	5,94%	700 412	-
	апеляційні (загальні)	усього, з них:	34	341 910	343 678	0,52%	213 717	-
		кримінальне судочинство	35	241 700	234 692	-2,90%	135 703	-
		цивільне судочинство	36	74 999	81 389	8,52%	55 027	-
		адміністративні правопорушення	37	25 211	27 597	9,46%	22 987	-
	окружні адміністративні	адміністративне судочинство	38	249 121	459 354	84,39%	416 544	-
	апеляційні адміністративні	адміністративне судочинство	39	97 902	132 640	35,48%	99 653	-
	місцеві господарські	господарське судочинство	40	103 922	111 041	6,85%	78 681	-
	апеляційні господарські	господарське судочинство	41	22 677	27 843	22,78%	17 512	-
<b>Усього</b>		42	<b>3 510 209</b>	<b>4 079 617</b>	<b>16,22%</b>	<b>2 898 032</b>	<b>28,96%</b>	
Залишок нерозглян	місцеві загальні	усього, з них:	43	538 751	580 152	7,68%	448 802	-
		кримінальне судочинство	44	138 025	133 718	-3,12%	114 484	-

	адміністративне судочинство	45	10 799	11 627	7,67%	8 791	24,39%
	цивільне судочинство	46	314 559	337 465	7,28%	244 330	27,60%
	адміністративні правопорушення	47	75 368	97 342	29,16%	81 197	16,59%
апеляційні (загальні)	усього, з них:	48	37 466	43 424	15,90%	39 681	-8,62%
	кримінальне судочинство	49	11 468	12 532	9,28%	12 480	-0,41%
	цивільне судочинство	50	22 313	26 989	20,96%	23 711	12,15%
	адміністративні правопорушення	51	3 685	3 903	5,92%	3 490	10,58%
окружні адміністративні	адміністративне судочинство	52	122 461	176 310	43,97%	121 419	31,13%
апеляційні адміністративні	адміністративне судочинство	53	21 636	31 829	47,11%	32 553	2,27%
місцеві господарські	господарське судочинство	54	36 062	34 625	-3,98%	35 395	2,22%
апеляційні господарські	господарське судочинство	55	6 349	7 022	10,60%	6 786	-3,36%
<b>Усього</b>		56	<b>762 725</b>	<b>873 362</b>	<b>14,51%</b>	<b>684 636</b>	<b>21,61%</b>

*\*без врахування даних 169 місцевих та апеляційних судів, підсудність справ яких змінено*

Разом з тим, ДСА України в межах повноважень надавались роз'яснення та рекомендації місцевим та апеляційним судам з питань організації роботи зі справами, переданими за підсудністю, зокрема: щодо порядку обліку справ, переданих за підсудністю в умовах воєнного стану; щодо порядку видачі копії судового рішення з відміткою про набрання ним законної сили та/або виконавчого документа на виконання судового рішення у справах судів, підсудність яких змінено в умовах воєнного стану, у випадках, коли паперові матеріали таких справ не надходили до суду, якому передано (визначено) територіальну підсудність цих справ.

Сформовано зведені по Україні річні форми звітів щодо здійснення правосуддя місцевими та апеляційними судами за 2021 рік, які розміщені на офіційному вебпорталі судової влади України, а також надіслано до Державної служби статистики України, Верховного Суду та інших зацікавлених органів.

Крім того, у звітному періоді:

затверджено єдину форму звітності № 1-ЄЗ "Оперативний статистичний звіт щодо стану здійснення правосуддя місцевими та апеляційними судами" (наказ ДСА України від 05.07.2022 № 215);

внесені зміни до Інструкції з діловодства в місцевих та апеляційних судах України, затвердженої наказом ДСА України від 20.08.2019 № 814 (наказ ДСА України від 25.07.2022 № 254);

затверджено єдину форму звітності № 1-ЄЗ (ВС) "Оперативний статистичний звіт щодо стану здійснення правосуддя місцевими та апеляційними судами (воєнний стан)" (наказ ДСА України від 19.10.2022 № 369);

викладено в новій редакції форму звіту № 10 "Звіт про справляння, звільнення від сплати та повернення судового збору в місцевих та апеляційних

судах", затверджену наказом ДСА України від 21.12.2012 № 172 (наказ ДСА України від 04.11.2022 № 404);

затверджено Інструкцію про порядок формування звіту № 10 "Звіт про справляння, звільнення від сплати та повернення судового збору в місцевих та апеляційних судах" (наказ ДСА України від 04.11.2022 № 404);

затверджено Інструкцію про порядок формування єдиних форм оперативної статистичної звітності щодо стану здійснення правосуддя місцевими та апеляційними судами (форми № 1-ЄЗ та № 1-ЄЗ (ВС)) (наказ ДСА України від 08.12.2022 № 454);

затверджено новий порядок оприлюднення статистичної звітності про стан здійснення правосуддя (наказ ДСА України від 08.12.2022 № 455).

Спільно з Офісом Генерального прокурора та Міністерством внутрішніх справ України здійснювався обмін інформацією щодо засуджених осіб.

З метою полегшення пошуку статистичної та аналітичної інформації оптимізовано розділ "Судова статистика" офіційного вебпорталу "Судова влада України".

## **11. Договірна та претензійно-позовна робота**

З метою забезпечення належного функціонування роботи ДСА України за 2022 рік укладено 93 (за 2021 рік – 165) господарських договорів та додаткових угод. Укладення договорів здійснювалося за наявності відповідних потреб, у межах видатків державного бюджету на 2022 рік з дотриманням вимог чинного законодавства.

Упродовж 2022 року в ДСА України здійснювалася організація претензійної та позовної роботи ДСА України, представлення інтересів ДСА України, (забезпечення самопредставництва) в судах.

Так, за звітний період до ДСА України надійшло понад 15 000 (за 2021 рік – 8 500) процесуальних документів, з них понад 10 000 отримано через систему електронного суду, 5 211 документів надійшло на офіційну адресу ДСА України.

За 2022 рік ДСА України забезпечено опрацювання понад 4 600 процесуальних документів, з яких 3 200 становлять ухвали та постанови судів першої та апеляційної інстанцій, ухвали Верховного Суду про повернення касаційних скарг.

За звітний період ДСА України взято участь у понад 70 судових засіданнях, у тому числі в режимі відеоконференції поза межами приміщення суду.

Основна кількість позовів у 2022 році зумовлена розглядом спорів щодо виплати додаткової винагороди співробітникам Служби судової охорони відповідно до постанови Кабінету Міністрів України від 28.02.2022 № 168 "Питання деяких виплат військовослужбовцям, особам рядового і начальницького складу, поліцейським та їх сім'ям під час воєнного стану" (далі – Постанова № 168).

Звертаємо увагу, що у 2022 р. ССО не виділялися кошти для реалізації постанови. Крім того, Законом України "Про Державний бюджет України на 2023 рік" видатки на виплату додаткової винагороди співробітникам ССО не передбачені.

При цьому, Кабінетом Міністрів України прийнято постанову від 20.01.2023 № 43 "Про внесення змін до постанови Кабінету Міністрів України від 28 лютого 2022 р. № 168" відповідно до якої співробітників ССО виключено з переліку осіб, яким виплачується додаткова винагорода.

З огляду на зазначене, співробітники ССО почали масово звертатись до суду за захистом свого порушеного права на отримання додаткової винагороди встановленої нормами Постанови № 168.

## 12. Нормотворча робота

ДСА України постійно бере участь у розробленні проєктів нормативно-правових актів з питань, що належать до компетенції ДСА України та її територіальних управлінь.



Так, у 2022 році ДСА України опрацьовано 50 (у 2021 році – 106) проєктів законів України, постанов Верховної Ради України, актів Президента України та Кабінету Міністрів України, а також 49 (у 2021 році – 22) проєктів підзаконних нормативно-правових актів.

Крім того у 2022 році ДСА України розроблено та ініційовано перед суб'єктами законодавчої ініціативи 14 (у 2021 році – 6) законопроєктів та проєктів актів Кабінету Міністрів України, що стосуються діяльності судів, інших органів та установ у системі правосуддя.

## 13. Стан виконання рішень судів, стягувачем за якими є ДСА України

Одним із важливих напрямів роботи ДСА України є виконання рішень судів у частині стягнення судового збору та накладення штрафу (як засобу процесуального примусу), за якими з 05.01.2017 ДСА України набула статусу стягувача.

У 2022 році до ДСА України надійшло 7 950 виконавчих документів про стягнення судового збору і штрафу (як засобу процесуального примусу).

Впродовж 2022 року ДСА України опрацьовано та пред'явлено до виконання 6 472 виконавчих документи про стягнення судового збору та штрафу (як засобу процесуального примусу) на загальну суму 18, 2 млн грн, подано до суду 417 заяв про виправлення помилки у виконавчому документі, про поновлення строку пред'явлення виконавчого документа до виконання, про заміну боржника у виконавчому провадженні та про заміну способу і порядку виконання судового рішення, також направлено 743 листи до державних органів, підприємств, установ, організацій, фізичних осіб з питань виконання рішень про стягнення судового збору та накладення штрафу (як засобу процесуального примусу).

Водночас за 2022 рік на рахунок для зарахування коштів від стягнення судового збору на користь держави надійшло 2,5 млн грн, що на 27,7% менше, ніж у 2021 році.

#### **14. Робота, пов'язана з питаннями запобігання та виявлення корупції, опрацюванням документів, передбачених Законами України "Про очищення влади", "Про запобігання корупції"**

У 2022 році до ДСА України на опрацювання надійшло та опрацьовано 323 запити про перевірку відомостей, передбачених Законом України "Про запобігання корупції", що на 2 782 менше у порівнянні з 2021 роком.

Це пояснюється тим, що 20.05.2022 набрав чинності Закон України від 12.05.2022 № 2259-IX "Про внесення змін до деяких законів України щодо функціонування державної служби та місцевого самоврядування у період дії воєнного стану".

Зазначеним законодавчим актом внесено зміни, зокрема, до статті 10 Закону України "Про правовий режим воєнного стану".

Так, відповідно до частини восьмої статті 10 Закону "Про правовий режим воєнного стану" спеціальна перевірка, передбачена Законом України "Про запобігання корупції", стосовно осіб, які претендують на зайняття посад, які передбачають зайняття відповідального або особливо відповідального становища та посад з підвищеним корупційним ризиком, перелік яких затверджується Національним агентством з питань запобігання корупції, а також перевірка, передбачена Законом України "Про очищення влади", стосовно осіб, які претендують на зайняття посад, щодо яких здійснюються заходи з очищення влади (люстрації), під час дії воєнного стану не проводяться.



#### **15. Заходи із запобігання та виявлення корупції**

Протягом звітного періоду ДСА України здійснювались заходи із запобігання та виявлення корупції.

##### ***Проведення оцінки корупційних ризиків та прийняття Антикорупційної програми***

Оскільки Україна робить активні кроки на шляху до Європейської та Євроатлантичної інтеграції, то питання оцінки корупційних ризиків набувають особливої уваги.

Оцінка корупційних ризиків проводиться з метою визначення пріоритетів діяльності із запобігання корупції, скерувати зусилля керівництва та працівників на найбільш ефективний з точки зору попередження та подолання корупції результат. Внаслідок оцінки виявляються найбільш уразливі до корупційних правопорушень та/або правопорушень, пов'язаних з корупцією, сфери та компоненти у діяльності ДСА України.

Ураховуючи рекомендації листа НАЗК на період дії воєнного стану, ДСА України призупинила здійснення окремих функцій, зокрема, і проведення оцінки корупційних ризиків та погодження з НАЗК проекту антикорупційної програми.



Враховуючи нульову толерантність ДСА України до корупції та будь-яких її проявів, усвідомлюючи важливість питання оцінки корупційних ризиків, у вересні 2022 р. ДСА України прийняла рішення про проведення оцінювання корупційних ризиків у форматі самооцінювання із залученням експертів.

Так, наказом ДСА України від 31.10.2022 р. № 394 утворено робочу групу з оцінювання корупційних ризиків та затверджено положення про неї. До складу робочої групи включено представників усіх самостійних структурних підрозділів ДСА України та експерта від громадськості.

З метою підготовки до оцінювання корупційних ризиків головним спеціалістом ДСА України з питань запобігання та виявлення корупції для членів робочої групи 11.11.2022 р. проведено вступний тренінг. Робочою групою складено план оцінювання корупційних ризиків та вжито заходів з його виконання.



За результатами самооцінювання корупційних ризиків розроблено проєкт Антикорупційної програми ДСА України на 2022-2024 роки, що

затверджена наказом ДСА України від 13.01.2023 р. № 14.

ДСА України забезпечила верифікацію Антикорупційної програми ДСА України на 2022-2024 роки на Антикорупційному порталі НАЗК.

### ***Організація та забезпечення проведення деклараційної кампанії***

Зважаючи на введення в дію воєнного стану в Україні та відповідно до Закону України "Про захист інтересів суб'єктів подання звітності та інших документів у період дії воєнного стану або стану війни", а також з урахуванням роз'яснення НАЗК від 07.03.2022 № 4 подання всіх типів декларацій за 2021-2022 роки, а також повідомлень про виявлені факти неподання/несвоєчасного подання електронних декларацій призупинено до припинення чи скасування правового режиму воєнного стану.

### ***Проведення антикорупційної експертизи***

Протягом звітного періоду уповноваженою особою з питань запобігання та виявлення корупції в ДСА України опрацьовано 474 проєктів наказів та проведено антикорупційну експертизу на виявлення корупціогенних факторів.

### ***Організація навчальних заходів з питань антикорупційного законодавства***

Теми навчальних заходів з питань антикорупційного законодавства включені до орієнтовних планів навчання працівників ДСА України на 2022 рік та проведені уповноваженою особою. Відбулося сім навчальних заходів щодо дотримання вимог антикорупційного законодавства на теми: "Рекомендації суб'єктам декларування для початку роботи з Єдиним державним реєстром декларацій осіб, уповноважених на виконання функцій держави", "Методичні рекомендації щодо виявлення фактів колабораційної діяльності", "Електронне

декларування за 2021 рік", "Практика розгляду судами справ про корупційні правопорушення", "Правові засади захисту викривачів", "Відповідальність за порушення вимог законодавства щодо фінансового контролю", "Методичні рекомендації стосовно запобігання та врегулювання конфлікту інтересів, дотримання обмежень щодо запобігання корупції".

Крім того, протягом 2022 р. проведено 72 навчальних заходи у режимі відеоконференції на платформі Zoom для працівників та державних службовців ДСА України, ТУ ДСА України, місцевих загальних судів, апеляційних, окружних адміністративних, господарських, апеляційних адміністративних та апеляційних господарських судів з питань заповнення декларації особи, уповноваженої на виконання функцій держави або місцевого самоврядування, за 2021 рік, запобігання та врегулювання конфлікту інтересів, функціонування Єдиного державного реєстру осіб, які вчинили корупційні або пов'язані з корупцією правопорушення, відповідальності за порушення вимог законодавства щодо фінансового контролю та щодо іншої тематики дотримання вимог антикорупційного законодавства. У вказаних заходах взяли участь близько 1 700 слухачів.

***Надання методичної та консультаційної допомоги з питань дотримання вимог антикорупційного законодавства***

Протягом 2022 р. уповноваженою особою з питань запобігання та виявлення корупції в ДСА України надано 123 консультації з питань антикорупційного законодавства працівникам ДСА України, ТУ ДСА України, місцевих загальних судів.

***Забезпечення розгляду повідомлень про можливі факти корупційних або пов'язаних з корупцією правопорушень (анонімних повідомлень)***

Протягом звітнього періоду надійшло одне анонімне повідомлення про порушення вимог Закону України "Про запобігання корупції" через захищену електронну поштову скриньку.

За результатами попередньої перевірки інформація, наведена у повідомленні, не підтвердилась. У зв'язку з цим подальший розгляд його було припинено.

В зв'язку з тим, що за результатами попередньої перевірки інформація, наведена у повідомленні, не підтвердилась, подальший розгляд його було припинено.

Окрім того, на захищену електронну поштову скриньку протягом 2022 р. надійшло 7 повідомлень про можливі факти корупційних правопорушень. Вказані повідомлення розглянуті, а заявникам надані роз'яснення про можливість звернення до відповідних органів та посадових осіб, уповноважених розглядати відповідні звернення та заяви, оскільки дані факти не належать до компетенції ДСА України.

Протягом звітнього періоду до ДСА України не надходили повідомлення про можливі факти корупційних або пов'язаних з корупцією правопорушень працівниками ДСА України.

## 16. Міжнародне співробітництво

Одним із важливих напрямків діяльності ДСА України є міжнародне співробітництво, що спрямовано на реалізацію основних завдань, зокрема надання підтримки в організаційному забезпеченні діяльності судів, передусім на покращення доступу громадян до правосуддя, проведення правоосвітніх заходів, навчання працівників апаратів судів.

Наразі Україна реалізує заходи з підготовки до майбутнього членства у Європейському Союзі. ДСА України є активним учасником євроінтеграційного процесу України: є відповідальним виконавцем та інформує Кабінет Міністрів України про виконання пунктів плану заходів з імплементації Угоди про асоціацію між Україною, з однієї сторони, та Європейським Союзом, Європейським Співтовариством з атомної енергії і їхніми державами-членами, з іншої сторони, до Угоди про асоціацію між Україною та ЄС; є відповідальним виконавцем та інформує про виконання заходів розширеного Плану заходів для реалізації у 2022 році Висновку Європейської Комісії щодо заявки України на членство в Європейському Союзі.

У 2022 році ДСА України брала участь у підготовці інформації до I та II частини опитувальника Європейської Комісії для формування висновку про надання статусу кандидата на членство в Європейському Союзі.

Поряд з цим, міжнародні партнери з розвитку з перших днів повномасштабного вторгнення росії на територію України почали надавати ДСА України міжнародну технічну допомогу, зокрема, передані шоломи, бронежилети та пластини до них, портативні радіостанції, ноутбуки, маршрутизатори, зовнішні накопичувачі, комп'ютерна техніка, товарно-матеріальні цінності та інше обладнання.

В результаті, протягом 2022 р. ДСА України безоплатно надано міжнародну технічну допомогу на загальну суму 33, 3 млн грн у рамках реалізації таких проєктів та програм, як: Проєкту Європейського Союзу "Підтримка реформ та цифровізації сектору юстиції в Україні "ПРАВО-JUSTICE II", Програми USAID "Справедливість для всіх", Програми ООН з відновлення та розбудови миру, Проєкту Ради Європи "Підтримка судової влади України в забезпеченні кращого доступу до правосуддя", українсько-канадського Проєкту "Підтримка судової реформи".

Крім того, допомогу судам України надавали судді Португалії, Німеччини, судді та працівники судів Литви.

В умовах війни в Україні дуже актуальною стала потреба удосконалення знань англійської мови. Саме тому, в рамках співпраці ДСА України з Програмою USAID "Справедливість для всіх" проведено добір на навчальну онлайн програму курсів з англійської мови для правників освітньої платформи ReallyEnglish. В результаті, безкоштовний доступ до освітньої платформи надано 3 735 суддям, працівникам апаратів судів, ДСА України та її територіальних управлінь, які виявили бажання опанувати англійську мову.

Міжнародними партнерами з розвитку протягом звітнього періоду надавалась підтримка ДСА України в питаннях організаційно-технічного забезпечення діяльності Етичної ради.

Протягом 2022 р. ДСА України співпрацювала з міжнародними проєктами та організувала низку заходів за різними напрямкам діяльності. Зважаючи на воєнний стан, майже всі заходи проводились в дистанційній або змішаній формі, що дозволило залучити значну кількість представників судових органів з усієї України.

### **Організація роботи суду в умовах війни**

З метою обміну досвідом організації роботи під час воєнного стану, якого суди не мали дотепер, для ДСА України дуже важливо було організувати проведення відповідних онлайн заходів.

В рамках реалізації нової фази Ініціативи "Модельні суди" Проєкту ЄС "ПРАВО-JUSTICE II" спільно з ДСА України організовано та проведено низку тематичних онлайн конференцій з метою обміну досвідом організації роботи суду під час воєнного стану:



29 квітня - на тему: "Суди в умовах війни";

29 липня - на тему: "Особливості підходів,

орієнтованих на потерпілого, в судових процесах, пов'язаних із воєнними злочинами";

5 серпня – на тему "Сервіси для вразливих користувачів суду в умовах війни: європейський досвід та українські практики";



9 вересня – на тему: "Управління персоналом: адаптація судів в умовах війни";

23 вересня – на тему "Особливості забезпечення безпеки здійснення правосуддя в умовах воєнного стану";

30 вересня – на тему "Судова комунікація під час війни: антикризові практики та етичні аспекти висвітлення воєнних злочинів".

Під час конференцій представники ДСА України представили практичний досвід та відповідні рекомендації судам. Проведення таких заходів допомогло ДСА України краще зрозуміти проблеми судів та оперативно знайти шляхи їх вирішення. Крім того, для кожного учасника цих заходів була корисною та такою, що сприяла обміну практичним досвідом, єднанню працівників судової системи, кожна неймовірна історія прояву судьями та працівниками апаратів судів самовідданості, героїзму в надскладних умовах війни.

15 серпня у рамках реалізації Програми USAID "Справедливість для всіх" проведено вебінар на тему: "Ефективні судові комунікації у справах про воєнні

злочини". Учасники вебінару ознайомились з кращими практиками забезпечення доступу національних та іноземних медіа до інформації про судові процеси у справах про воєнні злочини й кризових комунікацій під час війни.

29 серпня 2022 р. Державній судовій адміністрації України виповнилось 20 років. 7 жовтня 2022 р. ДСА України організовано та проведено міжнародну науково-практичну конференцію на тему: "Система правосуддя України в умовах війни".

Також за сприяння партнерів з розвитку вийшла друком книга "20 років Державній судовій адміністрації України".

Кожен суд в Україні прожив повномасштабне вторгнення по-своєму та отримав свій унікальний досвід організації роботи під час воєнного стану. Задля збереження, документування та поширення цього досвіду ДСА України спільно з Проектом ЄС



"ПРАВО-JUSTICE II" реалізовано спеціальний проєкт "Суди в умовах війни". У 2022 р. зібрано перші десять історій окремих судів, що розміщені на офіційному вебсайті ДСА України вебпорталу "Судова влада України" в рубриці "Робота судів в умовах війни" (за

посиланням:

[https://dsa.court.gov.ua/dsa/inshe/courts\\_work\\_war/](https://dsa.court.gov.ua/dsa/inshe/courts_work_war/)) та на сторінці Проєкту "ПРАВО-JUSTICE II" - Ініціатива "Модельні суди" - Майданчик добрих практик" соціальної мережі Facebook. Історії об'єднано в окрему збірку "Суди в умовах війни", її електронна версія розміщена на вищевказаних платформах ДСА України та проєкту. Також планується її видання друкованим накладом українською та англійською мовами. Надалі збірка англійською мовою буде поширена серед судових спільнот різних країн світу.



18 – 19 жовтня 2022 р. Голова ДСА України взяв участь у роботі щорічної конференції Міжнародної асоціації судового адміністрування "Людиноорієнтоване правосуддя в сучасних умовах", що відбулася у місті Гельсінкі (Фінляндія). Виступаючи під час пленарного засідання: Юстиція в часи війни та конфліктів, Олексій Сальніков представив учасникам заходу інформацію щодо пошкоджених та знищених приміщень судів та означив питання організаційного забезпечення в умовах війни. Загалом конференція покликана обговорити актуальні питання судового адміністрування, найгостріші виклики, що отримали



## СУДИ В УМОВАХ ВІЙНИ

КНИГ 2022



судові адміністратори протягом останнього року, та відшукати шляхи їх вирішення.

Наразі Україна реалізує заходи з підготовки до майбутнього членства у Європейському Союзі. Існує потреба в інтенсифікації проведення, зокрема, судової реформи з урахуванням досвіду європейських країн, запровадження кращих практик на українському ґрунті. Робочий візит Голови ДСА України у Фінляндію сприяв не лише поширенню українського досвіду з питань особливостей адміністрування судів в умовах війни, а й ознайомленню з міжнародним досвідом та залученням міжнародної технічної допомоги до українських судів.



Крім того, з метою продовження розпочатого на конференції діалогу, а також для подальшого обміну досвідом з найбільш важливих питань організаційно-технічного забезпечення діяльності судів та зміцнення міжнародного співробітництва, між ДСА України та з Міжнародною асоціацією судового адміністрування погоджена спільна концепція із проведення у 2023 р. низки спільних заходів. Під час онлайн конференцій заплановано обговорення та пошук вирішення актуальних для ДСА України питань судового адміністрування в умовах воєнного часу з урахуванням передового міжнародного досвіду. Співорганізатори заходів: ДСА України, Міжнародна асоціація судового адміністрування, Проєкт ЄС "ПРАВО-JUSTICE II", Програма USAID "Справедливість для всіх".

### ***Судове адміністрування під час розгляду справ про воєнні злочини***

Наразі одним з пріоритетів ДСА України є удосконалення судового адміністрування під час розгляду справ про воєнні злочини, зокрема: забезпечення належних умов для розгляду справ, забезпечення інформаційної безпеки, цифровізація правосуддя, робота зі свідками та постраждалими, здійснення судової комунікації.

Для суддів, працівників апаратів судів, представників органів і установ системи правосуддя дуже актуальним є обговорення практик і підходів європейських країн в питаннях розгляду справ про воєнні злочини та, зокрема,

захисту вразливих категорій відвідувачів суду. Протягом року ДСА України співпрацювала з міжнародними проєктами з метою залучення експертної та фінансової підтримки цього питання та брала участь у різноманітних міжнародних заходах з питань судового адміністрування під час розгляду справ про воєнні злочини.

Експертами Програми USAID "Справедливість для всіх" проведено дослідження та надано рекомендації з питань вдосконалення національної правової бази, адміністрування судових справ та підвищення обізнаності суддів для розгляду справ про воєнні злочини. За результатами досліджень були підготовлені відповідні аналітичні звіти.

ДСА України опрацьовано аналітичний звіт "Адміністрування в судах процесу розгляду справ про воєнні злочини", що сфокусований на конкретних проблемах, які доводиться вирішувати українським судам при організації проходження справ про воєнні злочини.

З урахуванням рекомендацій зазначеного аналітичного звіту, ДСА України проведено роботу з визначення пріоритетів при розгляді справ про воєнні злочини та спільно з Програмою USAID "Справедливість для всіх" напрацьовано проєкт плану заходів удосконалення судового адміністрування справ про воєнні злочини.

29 липня 2022 р. спільно з Проєктом ЄС "ПРАВО – JUSTICE II" проведена онлайн конференція "Особливості підходів, орієнтованих на потерпілого, в

судових процесах, пов'язаних із воєнними злочинами", під час якої проаналізовано особливості підходів, орієнтованих на потерпілого, як в судових процесах, так і під час проведення інтерв'ю, розглянуто правовий статус жертв під час судових процесів, пов'язаних з воєнними злочинами, а також застосування принципу "не нашкодь" (детальніше за посиланням: <https://bit.ly/3bcjiB5>).



#### АДМІНІСТРУВАННЯ В СУДАХ ПРОЦЕСУ РОЗГЛЯДУ СПРАВ ПРО ВОЄННІ ЗЛОЧИНИ

ОЦІНКА ПОТРЕБ ТА РЕКОМЕНДАЦІЇ ДЛЯ ЕФЕКТИВНОГО  
УПРАВЛІННЯ РУХОМ СПРАВ ПРО ВОЄННІ ЗЛОЧИНИ У  
СУДАХ

Контакт № 720222100002\_Звітка-Звітка на зустріч Проєкт № PEO-124-21-00001  
Проєкт USAID «Справедливість для всіх»  
Рядок USAID: Відділ гуманітарних, демократичних та юридичних

Автори: Катерина Анатоліївна Конюшак, консультантка з питань міжнародного права та  
оперативних питань відділу судових процесів у Судовому департаменті України  
Тамара Діброва, консультантка з питань судових процесів у Судовому департаменті України  
Богдана Вікторівна Вішніва, консультантка з питань судових процесів у Судовому департаменті України  
Вікторія Іванівна Веремієва, консультантка з питань судових процесів у Судовому департаменті України  
Вікторія Іванівна Веремієва, консультантка з питань судових процесів у Судовому департаменті України  
Катерина Іванівна Веремієва, консультантка з питань судових процесів у Судовому департаменті України  
Тетяна Іванівна Веремієва, консультантка з питань судових процесів у Судовому департаменті України

Надруковано: 29 липня 2022 року  
1275 New Jersey Ave SE, Suite 200  
Washington, DC 20003  
Phone: +1 202 696-3300

29 липня 2022 року

### **Цифровізація правосуддя**

В умовах євроінтеграційних процесів важливою та невідкладною є диджиталізація нашої країни, у тому числі цифровізація правосуддя.

Протягом звітнього періоду ДСА України співпрацювала з міжнародними проєктами з метою залучення експертної та фінансової підтримки цифровізації правосуддя та брала участь у різноманітних міжнародних заходах з цього питання.

У 2022 р. ДСА України продовжила співпрацю із Проєктом EU4DigitalUA, що підтримує цифрову трансформацію та гармонізацію України з Єдиним цифровим ринком ЄС, включаючи цифрову трансформацію, посилену кібербезпеку та захист даних, імплементацію Угоди про асоціацію між Україною та ЄС та розвиток широкосмугового зв'язку.

Спільно з Програмою ООН із відновлення та розбудови миру (ПРООН) велась робота зі створення нових функціональних сервісів для мобільного

застосунку "єСуд", зокрема, реєстрація в "Електронному кабінеті" з електронним цифровим підписом, можливість брати участь в судовому засіданні в режимі відеоконференцз'язку, сплата судового збору, подача документів) та, зокрема, спрощення використання мобільного застосунку для залучення більшої кількості користувачів старшого віку.

Протягом листопада-грудня 2022 р. в рамках співпраці ДСА України із Національним суддівським коледжем у м. Ріно (США) за сприяння Програми USAID "Справедливість для всіх" було проведено низку вебінарів. Міжнародні та вітчизняні експерти обмінялися практичним досвідом за темами вебінарів та модельованих дискусій: "Онлайн врегулювання спорів в Україні", "Електронні послуги суду", "Обговорення проблемних питань функціонування Єдиної судової інформаційно-телекомунікаційної системи".

Протягом 2022 р. ДСА України спільно з Проєктом ЄС "ПРАВО-JUSTICE II", Програмою USAID "Справедливість для всіх" та Міністерством юстиції України проводилась робота з розробки Реєстру виконавчих документів.

Крім експертної допомоги, всі міжнародні партнери з розвитку протягом 2022 р. в рамках реалізації проєктів та програм безоплатно надавали ДСА України міжнародну технічну допомогу для потреб судів комп'ютерну та оргтехніку та підтримали проведення XIX позачергового з'їзду суддів України. Така своєчасна допомога сприяла поліпшенню доступу громадян до правосуддя в умовах воєнного стану.

### ***Оптимізація системи судів в Україні***

Протягом 2022 р. ДСА України продовжено роботу за напрямком оптимізації системи місцевих судів в Україні.

Так, 18 серпня в місті Ужгород відбувся круглий стіл: "Оптимізація місцевих загальних судів: пілотний проєкт в Закарпатській області", організований за підтримки Проєкту ЄС "ПРАВО-JUSTICE II".



В роботі круглого столу взяли участь Голова Верховного Суду Всеволод Князев, Голова Ради суддів України Богдан Моніч, Голова ДСА України Олексій Сальніков, народні депутати - члени Комітету Верховної Ради України з питань правової політики, очільники судів, органів та установ системи правосуддя.



Концепцію оптимізації місцевих загальних судів Закарпатської області презентували Голова Закарпатського апеляційного суду та начальник ТУ ДСА України в Закарпатській області.

Під час круглого столу учасники ознайомились з європейським досвідом оптимізації системи місцевих загальних судів на прикладах Фінляндії, Литви та Швеції; обговорили особливості оптимізації місцевих загальних судів України в умовах післявоєнного відновлення та врахування європейського досвіду в цьому питанні.



Експертами Проєкту ЄС "ПРАВО – JUSTICE II" оновлено інформацію, що міститься в інтерактивній мапі судів України (мапа доступна за посиланням <http://bit.ly/2XNqCbZ>).

Перебуваючи з робочим візитом у м. Гельсінкі в жовтні 2022 р. Голова ДСА України брав участь у серії зустрічах з органами державної влади Фінляндії з обміну досвідом та ознайомлення з успішним процесом імплементації реформи оптимізації місцевих судів.

### ***Реалізація Ініціативи "Модельні суди"***

У 2022 р. продовжена реалізація нової фази Ініціативи "Модельні суди", яка здійснюється в межах Проєкту ЄС "ПРАВО-JUSTICE II". Ініціатива "Модельні суди" реалізується з 2018 року, покликана об'єднати кращий міжнародний та український досвід та стати майданчиком для обміну добрими практиками, спрямованими на покращення доступності, клієнтоорієнтованості та безпеки судів.

Протягом звітнього року в рамках реалізації нової фази Ініціативи "Модельні суди", спільно з ДСА України організовано та проведено низку тематичних онлайн конференцій з метою обміну досвідом організації роботи суду під час воєнного стану, про які згадано вище.

Тривала робота зі створення платформи "Майданчик добрих практик", що узагальнить досвід модельних судів та дозволить представникам української судової влади поділитися власним досвідом з колегами з інших судів стосовно імплементації модельних рішень у різні сферах. Передбачається, що вказана платформа буде частиною вебпорталу судової влади.



У оголошеному раніше Проєктом ЄС "ПРАВО – JUSTICE II" конкурсі "Модельний суд року" взяли участь суди різних інстанцій з усіх регіонів України. Суди представлено свої модельні напрацювання та кращі рішення, зокрема, у таких сферах, як доступ до правосуддя для вразливих користувачів суду, впровадження волонтерських сервісів в суді,

комунікаційна діяльність суду, управління персоналом, судове адміністрування, судова безпека.

10 грудня 2022 р. у місті Львів відбувся урочистий захід "Модельний суд року", організований ДСА України спільно з проєктом, під час якого нагороджено переможців конкурсу. У восьми номінаціях переможцями стали: "Модельний суд року" - Інгулецький районний суд міста Кривого Рогу Дніпропетровської області; "Доступ до правосуддя для вразливих користувачів суду" - Вугледарський міський суд Донецької області; "Кращий волонтерський сервіс в суді" – Тернопільський міськрайонний суд Тернопільської області; "Найкраща комунікаційна діяльність" - Зарічний районний суд міста Суми; "Найкраща служба управління персоналом"- Мукачівський міськрайонний суд Закарпатської області; "Найкращі заходи судової безпеки" - Донецький апеляційний суд; "Судовий адміністратор року" - Микола Пасічник, керівник апарату Долинського районного суду Івано-Франківської області.

Крім того, спеціальну відзнаку "Натхнення року" отримали: Наталія Король, керівниця апарату Вінницького апеляційного суду; Олена Безбородова, керівниця апарату Ленінського районного суду міста Харкова; Світлана Шевченко, начальниця ТУ ДСА України в Київській області.



### ***Поліпшення доступу громадян до приміщень судів та до інформації про суд***

У 2022 р. ДСА України здійснювала співпрацю з міжнародними партнерами з розвитку з питань поліпшення доступу громадян до приміщень судів та до інформації про суд.

Так, протягом звітного року ДСА України у співпраці з Проєктом ЄС "ПРАВО-JUSTICE II", з метою впровадження сервісів для вразливих категорій

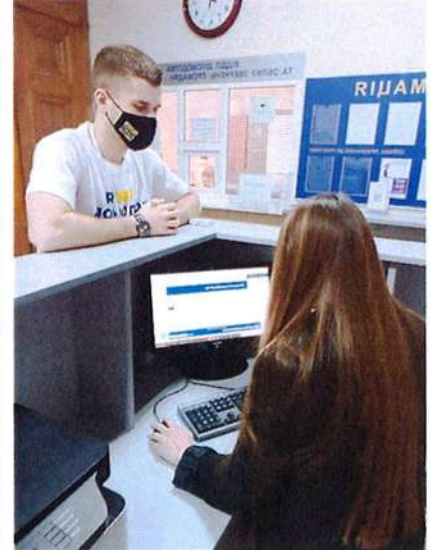
користувачів суду, продовжено реалізацію проєкту "Служба волонтерів у судах", розпочату у 2020 році. Діяльність служби волонтерів у суді допомагає забезпечити комфортне перебування людей у суді та розширити їх права на доступ до правосуддя.

За результатами співпраці, станом на 01.01.2023, у п'ятнадцяти судах України діють волонтерські служби. Вказані суди залучають менторів-наставників та будь-яких інших релевантних партнерів, які проводять навчання кандидатів та статус волонтера, а також навчають їх техніці безпеки та деяким аспектам роботи суду. Наразі понад 300 волонтерів надають підтримку вразливим групам користувачів судів по всій території України.

У зв'язку з воєнним станом, протягом 2022 р. у рамках співпраці не додалось жодного суду, який впровадив волонтерську службу.



У січні 2022 р. Вінницький апеляційний суд запровадив пункт комунікації за участі волонтерів. На період воєнного стану на рецепції діє пункт судової охорони, працівники якого забезпечують безпеку суду, можуть швидко реагувати на загрози, які виникають.



В межах реалізації Проєкту ЄС "ПРАВО-JUSTICE II" у 2022 р. проведений третій навчальний курс з підготовки тренерів з впровадження сервісів для вразливих категорій користувачів суду. Успішно пройшли навчання та отримали відповідний сертифікат 31 учасник, серед яких судді, працівники апаратів судів, ССО, НШС України, представники громадськості та системи органів безоплатної правової допомоги.

Свої випускні проєкти тренери-випускники третього добору навчального курсу представляли 5 серпня 2022 року на онлайн конференції "Сервіси для вразливих користувачів суду в умовах війни: європейський досвід та українські практики". Для перегляду захід доступний за посиланням: <https://www.facebook.com/Pravojusticeukraine/videos/569361871325943>



Співпраця ДСА України з міжнародними партнерами з розвитку, іншими міжнародними організаціями суддів та судовими установами сприяє не лише обміну практичним досвідом, а й відновленню української судової системи, удосконаленню судового адміністрування, покращенню доступу до правосуддя відповідно до міжнародних стандартів.

## **17. Забезпечення рівного доступу осіб з інвалідністю та інших маломобільних груп населення до судових сервісів**

Питання забезпечення доступності стосуються широкого кола людей: різного віку, різних професій, з різними функціональними порушеннями та місцем проживання, різного віросповідання, культури тощо. Для людей з інвалідністю, питання доступності є важливою умовою, яка забезпечує їм реалізацію всіх прав на рівні з іншими, надає можливість вести незалежний спосіб життя і брати участь у житті суспільства.

Доступ до правосуддя в Україні забезпечується для усіх громадян, у тому числі – осіб з інвалідністю та маломобільних груп населення. Забезпечення доступу цих категорій громадян до судових послуг, а також створення для них відповідних умов у приміщеннях судів залишається одним із важливих напрямків діяльності ДСА України.

Говорячи про доступ до правосуддя, варто розуміти, що забезпечення реального доступу до правосуддя осіб з інвалідністю та маломобільних груп населення потребує вжиття комплексних заходів, у тому числі архітектурної та інформаційної доступності судових установ.

Питання доступності будівель (приміщень) судів регулюються чинним законодавством у сфері містобудування та архітектури, у тому числі Державними будівельними нормами України: ДБН В.2.2-26:2010 "Будинки і споруди. Суди" (зі змінами) та ДБН В.2.2-40:2018 "Інклюзивність будівель і споруд", що набули чинності з 01.04.2019.

Водночас мінімальні стандарти доступності для осіб з інвалідністю та інших маломобільних груп населення (далі – МГН) в судах забезпечуються шляхом реалізації принципу розумного пристосування з урахуванням особливостей кожного конкретного приміщення суду.

У приміщеннях судів здійснюється контрастне маркування скляних поверхонь (зокрема, прозорі двері облаштовуються попереджувальною контрастною смугою), маркування перепадів рівнів (порогів), а також сходинок сходового маршу контрастною фарбою або із застосуванням фактурного матеріалу покриття.

Поступово збільшується кількість судів, сходи до приміщень яких продубльовано пандусами. З 674 апеляційних і місцевих судів 393 суди облаштовано пандусами.



Для осіб з вадами зору здійснюється дублювання інформації рельєфно-крапковим шрифтом (шрифт Брайля). Станом на 01.01.2023 кількість судів, у приміщеннях яких назви основних приміщень і покажчиків руху продубльовано рельєфно-крапковим шрифтом (шрифт Брайля) становить 44 % від загальної кількості судів.

Також питання доступності вирішується шляхом вжиття організаційних заходів відповідальними особами, що призначені в усіх судах для надання допомоги особам з інвалідністю та іншим МГН. Інформація про відповідальну особу та контактні телефони розміщується на офіційному вебсайті суду та є відкритою для загального доступу.

## **18. Організаційне забезпечення діяльності органів суддівського самоврядування.**

Діяльність органів суддівського самоврядування сприяє створенню належних організаційних та інших умов для забезпечення нормальної діяльності судів і суддів, утверджує незалежність суду, забезпечує захист суддів від втручання в судову діяльність, а також підвищує рівень роботи з кадрами в системі судів. Одним із напрямків роботи ДСА України є забезпечення діяльності органів суддівського самоврядування.



Протягом 2022 р. організовано та забезпечено проведення 11 (у 2021 р. – 17) засідань РС України, на яких прийнято 39 (у 2021 р. – 68) рішень.

Більшість питань, що були ініційовані перед РС України у 2022 р., стосувалися забезпечення організаційної єдності функціонування органів судової влади; зміцнення незалежності судів та суддів, захисту від втручання в їх діяльність; здійснення контролю за організацією діяльності судів та інших органів у системі судової влади; нормативного забезпечення функціонування автоматизованої системи документообігу в судах; фінансування, матеріально-технічного та інформаційного забезпечення судів; організації роботи з

інформаційного наповнення і функціонування офіційних вебсайтів загальних судів на офіційному вебпорталі судової влади України та інших питань організації діяльності судів загальної юрисдикції.



Особливу увагу приділено питанню організаційних питань роботи суддів в умовах воєнного стану, підготовлено рекомендації організації роботи судів та суддів в умовах воєнного стану, якими роз'яснено особливості участі суддів у національному спротиві, особливості трудових відносин із суддями, які

вимушено залишили свої місця проживання та перебувають в інших містах або за кордоном, а також питання, що стосуються нарахування та виплати суддівської винагороди.

Організовано та здійснено підготовчі заходи для проведення в січні 2023 р. ХІХ позачергового з'їзду суддів України.

## 19. Зв'язки з громадськістю та ЗМІ

ДСА України постійно ведеться робота щодо налагодження ефективної комунікації судової влади з українським суспільством та підтримується тісний зв'язок із засобами масової інформації щодо сприяння в організації та підготовці матеріалів, що пов'язані з діяльністю судової влади.

Підготовлено та розміщено 144 інформаційних повідомлення на офіційний вебсайт РС України та 310 - на офіційний вебсайт ДСА України. Окрім цього, на сайтах розмішувалася оперативна інформація, що стосується наборів відкритих даних, нормативно-правових документів, бюджетної політики, конкурсних процедур на зайняття вакантних посад державної служби, фінансової звітності, ефективності роботи судів, питань гендерної рівності, рішення РС України.

Виготовлено 13 відеосюжетів, що стосувалися відновлення роботи судів, підтримки судової влади міжнародними партнерами, забезпечення її діяльності тощо.

З метою оперативного інформування громадськості та представників судової влади про роботу судової системи в умовах воєнного стану в червні 2022 р. створено Телеграм-канал "ДСА України & Судова влада", що наразі має близько 4,5 тис. підписників. У цьому каналі містяться останні новини, що стосуються судової влади з усіх регіонів України, інформація про відновлення роботи судів на звільнених територіях, про діяльність органів суддівського самоврядування, інших органів та установ системи правосуддя, про міжнародну підтримку в захисті українців та України, інформація про український спротив та героїзм з перевірених офіційних джерел.

Протягом звітного періоду ДСА України особливу увагу приділяла процесу висвітлення розгляду справ про воєнні злочини, чим додала присутності судової тематики у ЗМІ.

З метою підвищення ефективності судової комунікації у справах про воєнні злочини, забезпечення доступу національних та іноземних медіа до інформації про судові процеси у справах про воєнні злочини й кризових комунікацій під час війни ДСА України надавала методична допомога пресслужбам судів з питань реагування на кризові та конфліктні ситуації, організації онлайн-трансляцій судових засідань.

ДСА України спільно з ГО "Вектор прав людини" за підтримки Представництва Фонду ім. Фрідріха Еберта в Україні проведено дослідження-опитування "Чи важливе публічне висвітлення судових процесів, пов'язаних з війною в Україні". Участь в опитуванні взяли судді, працівники апарату судів, правники, журналісти, представники міжнародних та громадських організацій, які зацікавлені в об'єктивному та відкритому висвітленні справ про воєнні злочини. Результати дослідження стали основою звіту "Комунікація судовою владою справ, пов'язаних з війною: 10 питань-відповідей", що містить відповідні рекомендації для пресслужб судів, та схвалений рішенням РС України від 06.10.2022 р. № 33. Рішення РС України та звіт розміщено за посиланням: <https://rsu.gov.ua/ua/documents/130>

Організовано та проведено 19.12.2022 р. інформаційний марафон кандидатів на посаду члена ВРП, доброчесність яких та професійна компетентність були визначені Етичною радою. Марафон транслиювався на YouTube-каналі РС України <https://www.youtube.com/@user-cm1lm2ln6o/videos>. За підсумками марафону виготовлено 13 відео, що набрали понад 4000 переглядів.

## **20. Робота із зверненнями громадян та запитами на публічну інформацію**

На виконання вимог Закону України "Про звернення громадян" у 2022 р. ДСА України опрацьовано 2 511 звернень громадян, що на 475 менше, ніж у 2021 році.



Найактуальнішими питаннями, з якими звертаються громадяни до ДСА України в порядку, визначеному Законом України "Про звернення громадян", є: неналежна організація роботи суду; неналежна організація роботи територіальних управлінь ДСА України; неналежне фінансове забезпечення оплати праці працівників апаратів судів; повернення помилково зарахованих до бюджету коштів; неправомірні дії суддів.

На виконання вимог Закону України "Про публічну інформацію" у 2022 р. ДСА України опрацьовано 788 запитів на публічну інформацію, що на 656 менше, ніж у 2021 році.

Запитувачі зверталися із запитом на публічну інформацію з таких питань: діяльності ДСА України; організації роботи судів; надання статистичної інформації; фінансового забезпечення судів та оплати праці працівників апаратів судів; надання інформації про внесення електронних копій судових рішень до Єдиного державного реєстру судових рішень; впровадження та функціонування ЄСІТС; надання інформації про порядок сплати судового збору; надання інформації про перебування справ у провадженні судів.

Також ДСА України в межах повноважень постійно надавалися роз'яснення у вигляді інформаційних листів та методичних рекомендацій з питань застосування окремих положень законодавства з питань судоустрою і статусу суддів, виконання судових рішень, забезпечувалося надання матеріалів судової практики, необхідних для використання в роботі територіальних управлінь ДСА України.



## 21. Інформація про документообіг у ДСА України

У 2022 р. ДСА України опрацьовано 56 337 документів, що на 28 226 документів (33,4 %) менше, ніж у 2021 р. (84 563).

Так, до ДСА України у звітному періоді надійшло 40 390 вхідних документів, що на 17 190 (29,8 %) менше, ніж у 2021 р. (57 580), з них:

нормативно-правові акти	– 984 (у 2021 р. – 979);
звернення ТУ ДСА України	– 4 513 (у 2021 р. – 5 339);
звернення судів	– 16 441 (у 2021 р. – 21 720);
звернення інших установ	– 15 122 (у 2021 р. – 25 054);
документи з грифом "ДСК"	– 31 (у 2021 р. – 58);
звернення громадян	– 2 511 (у 2021 р. – 2 986);
запити на публічну інформацію	– 788 (у 2021 р. – 1 444).

Вхідних документів, пов'язаних із виконанням Закону України "Про виконавче провадження", якими визначено, що ДСА України є стягувачем за рішеннями про стягнення судового збору, про накладення штрафу (як засобу процесуального примусу) у звітному періоді надійшло в кількості 7 950 (у 2021 р. – 16 197).

Всього видано та зареєстровано 494 накази ДСА України з основної діяльності (у 2021 р. – 454).

Підготовлено та зареєстровано 15 453 вихідних документів, що на 11 076 документів (41,8 %) менше, ніж у 2021 р. (26 529), в тому числі відповіді на звернення громадян – 2 466 (у 2021 р. – 2 129), відповіді на запити на публічну інформацію – 751 (у 2021 р. – 1 290).

Відправлено поштової кореспонденції у кількості 18 242, що на 16 566 документів (47,6 %) менше, ніж у 2021 р. (34 808).

У 2022 р. у ДСА України підлягало виконанню та перебувало на контролі 5141 завдання (у 2021 р. – 9 328 завдань), що становить 12,7 % від загальної кількості отриманих вхідних документів (40 390).



Крім того, здійснювалась щомісячна робота з підготовки звіту про документообіг та стан виконавської дисципліни в ДСА України.

Здійснювалась робота з прийняття справ від структурних підрозділів ДСА України до архіву ДСА України, надання методичної допомоги структурним підрозділам із зазначених питань, видавання справ, надання витягів та копій з архівних матеріалів відповідно до запитів працівників ДСА України, звернень громадян, суддів, працівників апаратів судів.

Також у 2022 р. організовано та проведено три засідання експертної комісії ДСА України.

## **22. Інтегрування питань гендерної рівності в діяльність ДСА України**

Рівність між чоловіками та жінками в Україні задекларована конституційно. Реалізація державної гендерної політики здійснюється прийняттям відповідних нормативно-правових актів та аналізу результатів їхнього впровадження.

ДСА України здійснює ряд заходів з питань гендерної політики, 2022 р. не був виключенням.

Розроблено та затверджено наказом ДСА України від 01.12.2022 № 443 Положення про радника Голови ДСА України з питань забезпечення рівних прав та можливостей жінок і чоловіків, запобігання та протидії насильству за ознакою статі.

Наказом ДСА України від 01.12.2022 № 443 на радника Голови ДСА України покладено обов'язки радника з питань забезпечення рівних прав та можливостей жінок і чоловіків, запобігання та протидії насильству за ознакою статі.

Розроблено та затверджено наказом ДСА України від 15.12.2022 № 470 Положення про систему моніторингу Стратегії гендерної рівності Державної судової адміністрації України на 2021-2025 роки.

Всі накази надіслані на виконання до територіальних управлінь ДСА України та розміщені на офіційному вебсайті ДСА України в розділах "Питання гендерної рівності" та "Нормативно-правова база" рубрики "Інше".

В окремій підрубриці "Питання гендерної рівності" на вебсайті ДСА України офіційного вебпорталу "Судова влада України" розміщуються та оновлюються дослідження, рейтинги, статистика з питань гендерної рівності; інформація про законодавчі та інституційні (державні програми, стратегії) механізми забезпечення гендерної рівності; інформація про інтегрування гендерного підходу в ДСА України; історії успіху жінок, що працюють у ДСА України, територіальних управліннях ДСА України, апаратах судів; інформація про участь чоловіків у просуванні ідей гендерної рівності; інформація про міжнародний досвід врахування гендерного підходу в судочинстві.

На виконання рішення Ради суддів України від 16 вересня 2016 р. № 65 ДСА України з березня 2018 р. щопівроку здійснює аналіз гендерного складу суддів та працівників апаратів місцевих і апеляційних судів України з метою визначення представництва жінок та чоловіків у процесі прийняття рішень органами судової влади.

Так, станом на 1 липня 2022 р. в місцевих та апеляційних судах України працюють переважно жінки. Всього з 29 030 суддів та працівників апаратів, які

станом на 1 липня 2022 р. працюють у місцевих та апеляційних судах України, 77% (22 452 особи) жінки та 23% (6 578) чоловіки.

Збалансованим є представництво чоловіків та жінок серед суддів місцевих і апеляційних судів України. З 4 983 суддів 54% (2 716) жінок та 46% (2 267) чоловіків. Тобто, в Україні посада судді є доступною як для чоловіків, так і для жінок.

Водночас на адміністративні посади в судах (голови судів та заступники голів судів) обирають здебільшого чоловіків. Так, у 604 судах головами судів обрані 37% – жінки, 63% – чоловіки. З 198 заступників голови суду 33% – жінки, 67% – чоловіки.

Апарати судів очолюють переважно жінки: з 655 керівників апарату 77% – жінки, 23% – чоловіки; із 674 заступників керівника апарату 81% – жінки, 19% – чоловіки.

З метою забезпечення більш збалансованого представництва чоловіків та жінок в апаратах судів України є потреба у проведенні заходів з популяризації серед чоловіків роботи в апаратах судів.

Розширене узагальнення гендерного складу місцевих і апеляційних судів України станом на 1 липня 2022 р. розміщено за посиланням:

[https://dsa.court.gov.ua/dsa/inshe/gender/gender\\_01\\_07\\_22](https://dsa.court.gov.ua/dsa/inshe/gender/gender_01_07_22)

## 22. Організаційне забезпечення діяльності Етичної ради

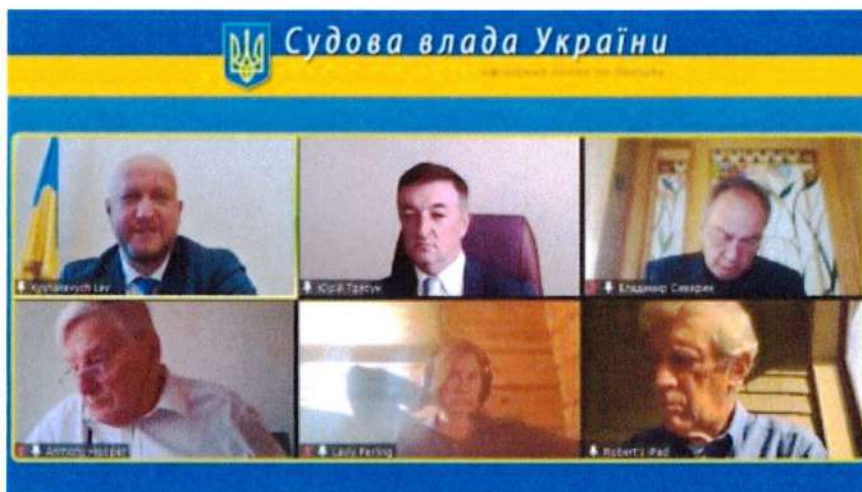


ДСА України протягом 2022 р. вживала заходів щодо організаційно-технічного забезпечення діяльності Етичної ради, яка розпочала свою роботу в листопаді 2021 р., та попри воєнний стан, здійснювала свою діяльність.

Протягом 2022 р. організовано та забезпечено проведення 21 засідання Етичної ради, на яких прийнято 83 рішення, опрацьовано документи та інформацію стосовно 111 кандидатів на посаду члена ВРП від Верховної Ради України, від з'їзду представників юридичних вищих навчальних закладів та наукових установ, від з'їзду суддів України, від всеукраїнської конференції прокурорів, від Президента України.



Здійснювалось технічне забезпечення проведення робочих нарад та засідань в режимі ZOOM–конференцій, трансляції засідань Етичної ради на YouTube-каналі вебпорталу судової влади, забезпечено розміщення актуальної інформації та новин на офіційній вебсторінці Етичної ради вебпорталу "Судова влада України" <https://ec.court.gov.ua/ec/> .



Крім того, забезпечено реєстрацію в базі даних "Діловодство ЕР" та опрацьовано 807 листа (повідомлення), що надійшли до Етичної ради у період з 01 січня по 31 грудня 2022 року.

### **Висновки та перспективи**

Для органів системи правосуддя, як і для держави в цілому, 2022 рік був надскладним. Протягом понад 10 місяців минулого року та в цьому році держава живе в стані війни, виборюючи право на існування, свободу, безпеку та мир, з кожним днем наближаючи Перемогу України. Правосуддя здійснюється в надзвичайних умовах, оскільки право особи на справедливий суд та доступ до суду (правосуддя) не може бути обмежене навіть в умовах воєнного та надзвичайного стану.

Після деокупації територій поступово відновлюють роботу суди. Так, протягом місяця після звільнення тимчасово окупованих територій Київської, Житомирської, Чернігівської, Сумської областей майже всі суди відновили свою діяльність. Наразі триває відновлення роботи судів Херсонської та Харківської областей.

Робота судів в умовах активних воєнних дій, евакуація та зміна чи поновлення підсудності – питання повсякденної роботи ДСА України.

Разом з тим, такі питання привертають увагу і міжнародних партнерів, адже це досвід, якого не має світ, досвід якого, сподіваємось ніколи не потребуватимуть інші держави. Війна жорстко і швидко змінила звичні місця на тимчасово пристосовані та вказала на слабкі сторони кожного з нас. Досвід попередніх років, коли тривали воєнні дії на території Донецької та Луганської областей, був частково врахований, але повною мірою не вдалося застосувати безпекові заходи

та збереження майна. Разом з тим, найбільшою цінністю було і залишається життя людей, які були евакуйовані до безпечних місць для життя.

Актуальним під час воєнних дій стало використання в роботі судів інформаційних технологій та досвід дистанційної роботи, що був започаткований з початком пандемії COVID-19.

Подальші кроки розширення можливостей дистанційного судочинства потребують не лише технічного, а й нормативного підґрунтя. І це є одним з очікувань 2023 року.

Для учасників судового процесу створюються всі необхідні та водночас комфортні умови для якісного та ефективного вирішення спору.

Запроваджений в Україні карантин та воєнний стан попри суттєві обмеження та негативні наслідки, стали поштовхом для диджиталізації правосуддя, запровадження принципово нових процедур, спрямованих на захист прав, свобод та дотримання безпеки учасників судового розгляду. Технічне забезпечення судів завдяки партнерам з розвитку поступово поліпшується, а норми законодавчих актів ефективно впроваджуються для закріплення особливостей судового процесу в умовах в воєнного стану.

Поки розширення застосування онлайн-процедур судового розгляду перебуває на стадії очікування, варто активно використовувати ресурси ЄСІТС, працювати над розширенням функціональних можливостей вже впроваджених підсистем, запроваджувати нові. Партнери з розвитку активно підтримують поступу у напрямку розвитку інформаційних технологій у судах, розбудови ЄСІТС. Зокрема, йдеться про створення нових модулів та сервісів та оновлення тих, що вже існують: розробку та впровадження сервісу централізованої автоматичної відправки процесуальних документів до інформаційної системи АТ "Укрпошта", розробки Єдиного державного реєстру виконавчих документів, розробки підсистеми електронного документообігу для судів тощо.

Партнерська участь у розбудові ЄСІТС є ознакою того, що при відсутності бюджетних асигнувань, розвиток системи ІТ стане можливим.

Адже, як відомо, рівень задоволення потреби органів судової влади у фінансових ресурсах у 2022 р., з врахуванням секвестрів держбюджету, становив 60%, що звісно, вище за відповідний показник 2021 р. (42,5%), однак є надзвичайно низьким. Збільшення видатків на відправлення правосуддя є ще одним викликом року, що наступає за звітним. Важливою у напрямку підвищення фінансової незалежності судів є робота у пошуку альтернативного наповнення спеціального фонду держбюджету, і така робота розпочата у 2022 році та триває наразі. Запропоновані законодавчі зміни є дієвим засобом до збільшення надходжень до спеціального фонду держбюджету.

Ще одним із проблемних питань, які неможливо передбачити, є руйнація та пошкодження приміщень судових установ, а також розкрадання та пошкодження матеріально-технічних ресурсів судових установ та органів системи правосуддя. Відновлення пошкоджених приміщень судів та відбудова нових на місці зруйнованих будівель апеляційних та місцевих судів відповідно до європейських стандартів також є пріоритетним напрямком на шляху подолання наслідків війни.

Подальше проведення судової реформи є одним з основних індикаторів оцінки готовності України до інтеграції з Європейським Союзом. ДСА України є

активним учасником євроінтеграційного та євроатлантичного процесів України, та докладає зусиль, аби рух був спрямований на успіх держави.

ДСА України постійно ведеться робота щодо налагодження ефективної комунікації судової влади з українським суспільством та підтримується тісний зв'язок із засобами масової інформації для оприлюднення матеріалів, що пов'язані з діяльністю судової влади, саме в такий спосіб є можливим підвищення ефективності судового адміністрування.

Попри те, що 2022 рік був відзначений низкою викликів та випробувань, ДСА України змогла знайти нові шляхи розв'язання питань, використовуючи сучасні технологічні ресурси, перерозподілити фінанси, отримати новітній досвід та започаткувати нові навички у роботі.

Отож, планів багато, бажання їх упроваджувати – ще більше, і хоча попереду багато випробувань та викликів, ДСА України і надалі вживатиме всіх можливих заходів для організаційного та фінансового забезпечення діяльності органів судової влади у межах повноважень, установлених законом.

Голова  
Державної судової  
адміністрації України



**Олексій САЛЬНІКОВ**